

Broj: 03-30-639/2022
Sarajevo, 02.06.2022. godine

PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

- Zastupnički dom -
gosp. Mirsad Zaimović, predsjedatelj
- Dom naroda -
gosp. Tomislav Martinović, predsjedatelj

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno: 03-06-2022			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01,02-	30-	1190	22

Poštovani,

Na temelju članka 5. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine Federacije BiH“, br. 41/01, 22/05 i 9/08), radi razmatranja, dostavljam **IZVJEŠĆE O RADU FEDERALNOG ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE ZA 2021. GODINU**, koje je prihvatila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 317. sjednici, održanoj 02.06.2022. godine.

Izvješće o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2021. godinu, broj: 01/1-45-839-1/21 od 26.04.2022. godine, koji je usvojen na sjednici Upravnog odbora Federalnog zavoda za zapošljavanje održanoj 26.04.2022. godine Odlukom broj: 01/1-45-839/22 od 26.04.2022. godine i Zaključak Vlade o prihvaćanju istog, dostavljam na službenim jezicima i pismima Federacije Bosne i Hercegovine, u printanoj i elektronskoj formi (CD).

S poštovanjem,

Privitak: kao u tekstu na hrvatskom jeziku

Cc: Federalno ministarstvo rada i socijalne politike
gosp. Vesko Drljača, ministar

Na temelju članka 8. Statuta Federalnog zavoda za zapošljavanje, a sukladno Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine Federacije BiH“, br. 55/00, 41/01, 22/05), Upravni odbor Federalnog zavoda za zapošljavanje na sjednici održanoj 26.04.2022. godine donio je

ODLUKU

o usvajanju Izvješća o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje
za 2021. godinu

I.

Usvaja se Izvješće o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2021. godinu.

II.

Izvješće iz točke I. ove odluke, koje je sastavni dio ove odluke, dostavit će se Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike na daljnju nadležnost.

III.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik Upravnog odbora

Amir Šabačkić

Broj: 01/1-45- 839/22
Datum: 26.04.2022. godine

**IZVJEŠĆE O RADU
FEDERALNOG ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE
ZA 2021. GODINU**

Sarajevo, travnja 2022. godine

KAZALO

1. UVOD	4
2. STANJE I TENDENCIJE NA TRŽIŠTU RADA	6
2.1. Zaposlenost.....	6
2.2. Plaće.....	6
2.3. Nezaposlenost	7
2.4. Nezaposlenost po županijama.....	7
2.5. Spolna struktura evidentiranih nezaposlenih osoba	7
2.6. Kvalifikacijska struktura evidentiranih nezaposlenih osoba	8
2.7. Starosna struktura evidentiranih nezaposlenih osoba.....	8
2.8. Promjene u evidenciji nezaposlenih osoba (prijava i odjave)	8
2.9. Najbrojnija zanimanja na evidencijama službi za zapošljavanje.....	9
2.10. Istraživanje tržišta rada u Federaciji BiH.....	10
3. MATERIJALNA I SOCIJALNA SIGURNOST ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI	12
3.1. Novčana naknada.....	12
3.2. Zdravstveno osiguranje.....	13
3.3. Mirovinsko i invalidsko osiguranje.....	13
3.4. Uplata nedostajućih sredstava županijskim službama za zapošljavanje	13
3.5. Rješavanje u drugostupanjskom postupku.....	14
3.6. Primjena međunarodnih sporazuma/ugovora o socijalnom osiguranju.....	15
3.7. Obveza prema Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom.....	15
4. AKTIVNA POLITIKA ZAPOSJLJAVANJA.....	16
4.1. Realizacija programa i mjera iz prethodnih godina.....	17
4.2. Program sufinanciranja zapošljavanja 2021	17
4.2.1 „Tvoja prilika 2021 – Prvo radno iskustvo za mlade nezaposlene osobe dobi do 30 godina“	17
4.2.2 „Tvoja prilika 2021 – Sufinanciranje zapošljavanja osoba s radnim iskustvom/ stažom, dobi do 35 godina“	18
4.2.3 „Zapošljavanje žena 2021“	18
4.2.4 „Prilika za sve 2021 – mogućnost produženog sufinanciranja zapošljavanja“	18
4.2.5 „Doprinos 500 – 2021“	18
4.2.6 „Zapošljavanje razvojačenih branitelja 2021“	18
4.2.7 „Periodično/sezonsko zapošljavanje 2021“	18
4.2.8 „Nova prilika 2021“	19
4.2.9 „Javni radovi 2021“	19
4.2.10 „Pomoć potrebitim 2021“	19
4.2.11 „Tražim poslodavca 2021“	19
4.2.12 „Služba u suradnji s poslodavcima 2021“	19
4.3. Program sufinanciranja samozapošljavanja Start-up 2021.....	19
4.3.1 „Poduzetništvo za mlade 2021“	20
4.3.2 „Poduzetništvo za žene 2021“	20
4.3.3 „Poduzetništvo za sve 2021“	20
4.3.4 „Poduzetništvo za razvojačene branitelje 2021“	20
4.3.5 „Druga prilika 2021“	20
4.4. Program „Obuka i rad 2021“	21
4.5. Financiranje zajedničkih projekata s drugim organizacijama i institucijama.....	21
4.6. Program kreditnih plasmana za potporu zapošljavanju i održavanju zaposlenosti iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje.....	23
4.7. Programi i mjere županijskih službi za zapošljavanje.....	24

4.8. Savjetodavni rad i posredovanje u službama za zapošljavanje.....	25
4.9. Suradnja s obrazovnim sustavom.....	27
5. AKTIVNOSTI KOJE SE REALIZIRAJU U SURADNJI S AGENCIJOM ZA RAD I ZAPOŠLJAVANJE BIH	28
5.1. Zapošljavanje bosanskohercegovačkih zdravstvenih djelatnika –njegovatelja u Saveznoj Republici Njemačkoj.....	28
5.2. Zapošljavanje državljana Bosne i Hercegovine u Republici Sloveniji.....	28
5.3. Ferijalni rad studenata u Saveznoj Republici Njemačkoj.....	28
6. MONITORING I EVALUACIJA	29
7. ZAPOŠLJAVANJE STRANACA	30
8. AKTIVNOSTI NA UNAPRJEĐENJU RADA FEDERALNOG ZAVODA I ŽUPANIJSKIH SLUŽBI ZA ZAPOŠLJAVANJE	34
8.1. Stručno osposobljavanje zaposlenika.....	34
8.2. Plan integriteta Federalnog zavoda.....	34
8.3. Primjena financijskog upravljanja i kontrole.....	34
9. INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE	35
9.1. Aplikacija.....	35
9.1.1. Eksploatacija aplikacije.....	35
9.1.2. Modul APZ – (aktivne politike zapošljavanja).....	36
9.1.3. Ostale intervencije.....	36
9.2. Mrežna oprema	36
9.3. Računarske jedinice	36
10. UPRAVNI ODBOR	37
11. KOORDINACIJA RADA ŽUPANIJSKIH SLUŽBI ZA ZAPOŠLJAVANJE	38
12. INFORMIRANJE	38
13. SURADNJA S DOMAĆIM I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA	39
14. PREGLED OSNOVNIH PODATAKA I ZAKLJUČNA ZAPAŽANJA	40

1. UVOD

Sukladno zakonskim nadležnostima, strateškim i programsko-planskim dokumentima rada i finansijskom planu, Federalni zavod za zapošljavanje (Federalni zavod) je u 2021. godini, u uvjetima uzrokovanim pandemijom COVID-19, provodio aktivnosti na osiguranju potrebnih sredstava za materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, pripremi i realizaciji programa i mjera aktivne politike zapošljavanja u Federaciji BiH kojima se pospješuju uvjeti za zapošljavanje, s posebnim naglaskom na bržoj integraciji nezaposlenih osoba na tržište rada, te izvršavanju ostalih nadležnosti utvrđenih zakonom.

U izvještajnom razdoblju usvojeni su Izvešće o radu za 2020. godinu, kvartalna finansijska izvješća, polugodišnje i godišnje izvješće za 2020. godinu o izvršavanju Finansijskog plana, Godišnje izvješće o FUK-u za 2020. godinu i Izvešće o popisu imovine i obveza Federalnog zavoda sa stanjem na dan 31.12.2020. godine, te Finansijski plan za 2022. s procjenom za 2023. i 2024. godinu, Trogodišnji plan rada za razdoblje 2022.-2024., Godišnji plan rada i Program rada za 2022. godinu, te ostali dokumenti značajni za rad i funkcioniranje Federalnog zavoda.

Vodeći računa o zakonom utvrđenim prioritetima, nakon izvršenja obveza koje se odnose na materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, Federalni zavod je raspoloživa finansijska sredstva usmjeravao u programe aktivne politike zapošljavanja. Na taj se način utjecalo na prekid nezaposlenosti velikog broja dugotrajno nezaposlenih osoba, omogućavanje stjecanja prvog radnog iskustva za mlade, te zapošljavanje ostalih teže zapošljivih i specifičnih kategorija nezaposlenih osoba.

U 2021. godini dolazi do stabilizacije prilika na tržištu rada i zaustavljanja smanjenja broja zaposlenih i povećanja broja nezaposlenih osoba. U 2021. godini u odnosu na 2020. godinu, broj zaposlenih je povećan za 5.235 ili 1%, a broj nezaposlenih osoba je smanjen za 9.902 ili 3%.

Prihod Federalnog zavoda po osnovi doprinosa za osiguranje u slučaju nezaposlenosti u 2021. godini je iznosio 54.038.772 KM što je u odnosu na 2020. godinu više za 6,7%. Prema podacima Porezne uprave Federacije BiH, naplata doprinosa za osiguranje u slučaju nezaposlenosti u svim javnim službama za zapošljavanje u Federaciji BiH u 2021. godini iznosila je 178.503.311 KM i veća je za 6,4% u odnosu na 2020. godinu.¹

Zabilježen je i rast prosječne neto plaće u 2021. godini u Federaciji BiH (996 KM) u odnosu na 2020. godinu za 4,2%.

Prema objavljenim preliminarnim podacima Centralne banke BiH, izravna strana ulaganja za razdoblje siječanj – rujan 2021. godine iznose 1.049.000.000 KM, što je povećanje od 65%, u odnosu na isto razdoblje 2020. godine.² Preliminarni podatci podložni su naknadnim revizijama te se očekuje značajno povećanje i na godišnjoj razini za 2021. To je značajan porast s obzirom na otežane uvjete poslovanja, uslijed pandemije koronavirusa. Rast ekonomskih indikatora podrazumijeva i otvaranje novih radnih mjesta.

Bosna i Hercegovina je, prema podacima Vanjskotrgovinske komore BiH, u 2021. godini dostigla izvoz u iznosu od 14,6 milijardi KM, što je više za skoro 35% u

¹<http://pufbih.ba/v1/public/upload/files/PRESS%20%20konferencija%202020%20%20prezentovano.pdf>

²<http://www.fipa.gov.ba/ufokusu/default.aspx?id=14955&langTag=bs-BA>

odnosu na 2020. godinu, te 21,9 milijarde KM uvoza, što također predstavlja povećanje od 27% u odnosu na 2020. godinu.³

Mladi, zajedno sa ženama i osobama s nižim kvalifikacijama ili bez kvalifikacija, kao i dugotrajno nezaposlene osobe kategorije su nezaposlenih osoba kojima je potrebna strateška ili programska intervencija potpore u procesu pripreme za rad, zapošljavanja i samozapošljavanja, jer se još uvijek suočavaju sa smanjenim šansama za zaposlenje, te povećanim rizikom dugotrajne nezaposlenosti.

Ipak, funkcioniranje Federalnog zavoda i županijskih službi za zapošljavanje ne može se promatrati izolirano u odnosu na promjene u svijetu. Šira ekonomska i obrazovna politika, migracije, te ukupni poslovni ambijent značajno utječu na stabilnost prilika na tržištu rada, kao integralnog dijela društvenog sustava. Također, u cilju prilagođavanja zahtjevima EU, neminovno je žurno unaprijeđenje strateškog i zakonskog okvira u oblasti zapošljavanja.

Izvješće o radu Federalnog zavoda za 2021. godinu izrađeno je na način da obuhvaća najvažnije podatke o provedbi aktivnosti iz osnovnih funkcija i nadležnosti ove ustanove, kao i druge podatke o ključnim aspektima tržišta rada u Federaciji BiH.

Konkretno, u izvješću su prezentirani:

- statistički podatci o stanju na tržištu rada u Federaciji BiH,
- realizirane aktivnosti iz oblasti materijalne i socijalne sigurnosti za vrijeme nezaposlenosti,
- rezultati mjera aktivne politike zapošljavanja i podatci o izvršenom monitoringu,
- podatci o izdavanju odobrenja za zapošljavanje stranaca,
- primjena informacijskih tehnologija u obavljanju poslovnih procesa,
- uloga koordinacije rada županijskih službi za zapošljavanje,
- oblici suradnje s domaćim i međunarodnim organizacijama i institucijama,
- informiranje javnosti,
- djelovanje Upravnog odbora i brojne druge aktivnosti.

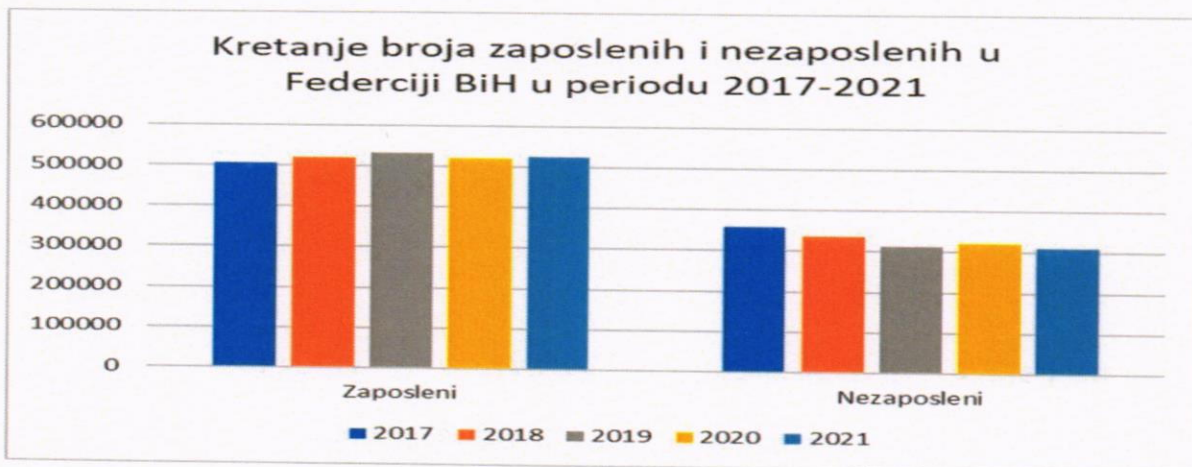
Izrazi u ovom dokumentu koji su napisani u jednom gramatičkom rodu odnose se podjednako na muški i ženski rod.

³ <https://www.komorabih.ba/prezentacija-vanjskotrgovinske-razmjene-bih-sa-svijetom-u-2021-godini/>

2. STANJE I TENDENCIJE NA TRŽIŠTU RADA

U 2021. godini u Federaciji BiH ponovo dolazi do pozitivnih trendova na tržištu rada tj. do povećanja broja zaposlenih i smanjenja broja nezaposlenih.

Grafikon 1: Kretanje broja zaposlenih i nezaposlenih u Federaciji BiH u razdoblju 2017-2021. godina

2.1. Zaposlenost

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2021. godini prosječno je bilo zaposleno 525.397 radnika, što je u odnosu na prosjek 2020. godine (520.162) više za 5.235 radnika, odnosno 1%. Djelatnosti s najvećim indeksom rasta broja zaposlenih u 2021. godini u odnosu 2020. godinu su: Informacije i komunikacije (9,4%), Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (5,9%) i Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (4%). Promatrano u apsolutnim brojevima u djelatnosti Prerađivačka industrija broj zaposlenih u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu povećan je za 1.812, što ukazuje na oporavak ove djelatnosti. Također, primjetan je kontinuiran i znakovit rast broja zaposlenih u djelatnosti Informacije i komunikacije za 1.530.

Smanjenje indeksa broja zaposlenih u 2021. u odnosu na 2020. godinu u najvećem omjeru zabilježeno je u sljedećim djelatnostima: Poslovanje nekretninama (-7,1%), Vađenje ruda i kamena (-3,4%), te Proizvodnja i opskrba električnom energijom (-1,1%). Promatrano u apsolutnim brojevima u djelatnosti Vađenje ruda i kamena broj zaposlenih u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu je smanjen za 427 i Poslovanje nekretninama za 219.

2.2. Plaće

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, prosječna neto plaća u Federaciji BiH u 2021. godini iznosila je 996 KM i porasla je za 4,2% u odnosu na 2020. godinu, a prosječna bruto plaća je iznosila 1.543 KM i veća je za 4,8%. U nominalnim iznosima najveća prosječna neto plaća u 2021. godini je zabilježena u sljedećim djelatnostima: Proizvodnja i opskrba električnom energijom (1.718 KM), Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.710 KM) i djelatnosti Informacije i komunikacije (1.479 KM). Najveće procentualno povećanje prosječne neto plaće je zabilježeno u sljedećim djelatnostima: Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (8,5%), Prerađivačka industrija (7,1%), i Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (6,7%). Smanjenje prosječne neto plaće zabilježeno je jedino u djelatnosti Umjetnost, zabava i rekreacija (-0,8%).

2.3. Nezaposlenost

Prosječan broj nezaposlenih u 2021. godini bio je 311.679 i u odnosu na prosjek 2020. godine (321.581) manji je za 9.902, odnosno 3,1%. Podatak o stopi nezaposlenosti prema podacima iz Ankete o radnoj snazi za 2021. godinu koju provode statističke institucije u BiH još uvijek nije dostupan. Stopa registrirane nezaposlenosti u Federaciji BiH u 2021. godini iznosila je 37,2% i manja je za 1% u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 1: Pregled osnovnih pokazatelja o nezaposlenosti u Federaciji BiH u 2021. godini

Pokazatelji	Sij	Velj	Ožu	Tra	Svi	Lip	Srp	Kol	Ruj	Lis	Stu	Pro
1. Broj zaposlenih	516.137	517.693	519.334	522.139	523.852	526.919	525.292	524.009	531.024	530.989	534.119	533.260
2. Broj nezaposlenih	324.862	321.668	318.648	315.019	311.752	311.389	313.574	312.018	305.395	304.592	301.513	299.717
2.1. Žene	188.862	187.059	185.868	184.434	182.789	182.070	183.753	183.130	178.699	178.383	176.884	175.866
3. Stručne osobe	226.401	223.631	221.142	218.245	215.628	215.996	218.457	217.586	211.926	211.595	209.199	207.577
4. Nestručne osobe	98.461	98.037	97.506	96.774	96.124	95.393	95.117	94.432	93.469	92.997	92.314	92.140
5. Osobe koje traže zaposlenje prvi put	103.252	101.815	100.326	98.664	97.231	99.050	100.087	99.332	97.993	77.666	96.323	94.655
6. Prijavljeni na evidenciju	9.898	7.630	9.379	8.023	7.019	11.201	11.996	14.239	13.912	14.130	12.964	12.983
6.1. Prijavljeni na evidenciju po prestanku radnog odnosa	7.285	5.431	6.649	6.170	5.305	5.643	7.744	6.894	6.386	6.323	5.642	6.461
7. Brisani s evidencije	8.280	10.824	12.399	11.652	10.286	11.564	9.811	15.795	20.535	14.933	16.043	14.779
7.1. Brisani s evidencije zbog zaposlenja	5.075	6.859	8.320	8.024	7.246	8.985	7.419	7.593	10.315	6.455	7.068	5.756
8. Korisnici novčane naknade	14.741	13.437	13.289	12.568	12.144	11.518	11.213	11.731	12.103	10.696	10.248	9.911
9. Korisnici zdravstvenog osiguranja	227.786	225.751	223.694	220.940	218.247	217.036	218.086	217.189	213.173	209.961	211.025	210.431
10. Razvojačeni branitelji	40.779	40.581	40.246	39.845	39.627	39.460	39.368	39.118	38.702	31.393	38.302	38.233

2.4. Nezaposlenost po županijama

U 2021. godini je zabilježeno smanjenje nezaposlenosti u Federaciji BiH u odnosu na 2020. godinu za 3,1%. Po županijama nezaposlenost je smanjena u svim županijama, osim u Zapadnohercegovačkoj.

Tablica 2: Pregled prosječnog broja nezaposlenih u 2021. godini po županijama

	USŽ	PŽ	TŽ	ZDŽ	BPŽ	SBŽ	HNŽ	ZHŽ	ŽS	K10	FBIH
2020	34.806	4.253	77.112	56.527	3.363	34.312	31.537	10.980	62.266	6.425	321.581
2021	34.194	4.171	73.295	54.543	3.297	33.961	30.639	11.035	60.287	6.258	311.679
Razlika	-612	-82	-3.817	-1.984	-66	-351	-898	55	-1.979	-167	-9.902
%	-1,8%	-1,9%	-4,9%	-3,5%	-2,0%	-1,0%	-2,8%	0,5%	-3,2%	-2,6%	-3,1%

2.5. Spolna struktura evidentiranih nezaposlenih osoba

U Federaciji BiH u 2021. godini od ukupnog prosječnog broja (311.679) nezaposlenih osoba 129.363 su muškarci, što je manje za 5.145 ili 4% u odnosu na prethodnu godinu, a 182.316 su nezaposlene žene, što je manje za 4.576 ili 2,6% u odnosu na prethodnu godinu.

Od ukupnog broja nezaposlenih osoba u Federaciji BiH u 2021. godini muškarci čine 41,5%, a žena je 58,5%.

2.6. Kvalifikacijska struktura evidentiranih nezaposlenih osoba

U 2021. godini prosječno je evidentirano 216.449 (69,5%) stručnih osoba koje traže zaposlenje u Federaciji BiH (od čega je 125.122 žena), i u odnosu na 2020. godinu ovaj broj je manji za 2,9%.

Po stepenima stručnosti broj nezaposlenih osoba se kretao kako slijedi: broj nezaposlenih visokokvalificiranih radnika (VKV) smanjen je za 12,7%, broj kvalificiranih radnika (KV) je smanjen za 3,1%, broj osoba sa srednjom stručnom spremom (SSS) je smanjen za 3,4%, broj osoba s visokom stručnom spremom (VSS) smanjen je za 0,8%, dok je broj osoba s višom stručnom spremom (VŠS) povećan za 1,8%.

Također, u istom razdoblju evidentirano je 95.230 (30,5%) nestručnih osoba koje traže zaposlenje (od čega je 57.195 žena) i u odnosu na 2020. godinu manje ih je za 3,5%. Smanjen je broj nezaposlenih osoba s nižom stručnom spremom (NSS) za 10,4%, polukvalificiranih (PKV) osoba za 7,7% i nekvalificiranih osoba (NKV) za 3,3%.

Tablica 3: Kvalifikacijska struktura evidentiranih nezaposlenih osoba u 2020. i 2021. godini

Stručna sprema	Nestručne osobe			Stručne osobe				
	NSS	NKV	PKV	KV	SSS	VKV	VŠS	VSS
Prosječan broj nezaposlenih osoba u 2020. godini – ukupno	423	93.170	5.114	101.507	89.839	1.034	5.840	24.654
Prosječan broj nezaposlenih osoba u 2021. godini – ukupno	379	90.130	4.721	98.371	86.765	903	5.946	24.464

2.7. Starosna struktura evidentiranih nezaposlenih osoba

Koncem 2021. godine prema starosnoj strukturi najbrojnije među registriranim nezaposlenim osobama bile su osobe dobi između 30 i 49 godina (132.467 ili 43%), zatim mladi do 30 godina (75.666 ili 24%), te stariji od 50 godina (103.545 ili 33 %).

U odnosu na 2020. godine, broj mladih nezaposlenih osoba dobi do 30 godina manji je za 7.144, a broj osoba dobi između 30 i 49 godina za 5.620, dok je broj osoba dobi od 50 i više godina veći za 1.199 osoba.

2.8. Promjene u evidenciji nezaposlenih osoba (prijave i odjave)

Sukladno Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilniku o evidencijama u oblasti zapošljavanja, u 2021. godini u Federaciji BiH na evidenciju službi za zapošljavanje izvršene su 133.374 prijave, što je za 9.670 manje u odnosu na 2020. godinu. U istom razdoblju po raznim osnovama, s evidencija službi za zapošljavanje u Federaciji BiH izvršena je 156.901 odjava tj. brisanja iz evidencije, što je za 30.142 više u odnosu na 2020. godinu. Također, u 2021. godini evidentirano je ukupno 89.115 brisanja iz evidencije nezaposlenih zbog zaposlenja, što je više za 1.122 u odnosu na 2020. godinu, dok su istodobno registrirane 75.933 prijave na evidenciju po prestanku radnog odnosa, što je za 18.277 manje u odnosu na 2020. godinu.

Tablica 4: Pregled osnovnih pokazatelja o promjenama na tržištu rada u Federaciji BiH u 2021. godini – prijave na evidenciju i odjave s evidencije nezaposlenih osoba po županijama

Županija	Broj ukupno novoprijavljenih osoba na evidenciju nezaposlenih	Broj osoba brisanih iz evidencije	Broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih po prestanku radnog odnosa	Razlozi prestanka radnog odnosa			Broj brisanih osoba sa evidencije zbog zaposlenja
				Stečaj, likvidacija, restrukturiranje, privatizacij	Tehnološki ili organizacijski višak	Ostalo (prestanak ugovora na određeno vrijeme, sporazumni raskid ugovora, povreda radne obveze i sl.)	
Unsko-sanska	11.373	13.729	5.645	10	1.411	4.224	4.401
Posavska	1.249	1.504	607	0	330	277	965
Tuzlanska	26.258	32.835	17.354	154	3.210	13.990	20.450
Zeničko-dobojska	21.682	25.476	15.071	152	2.650	12.269	16.701
Bosansko-podrinjska	1.333	1.505	941	3	129	809	1.295
Srednjobosanska	33.078	35.257	6.875	194	3.546	3.135	9.947
Hercegovačko-neretvanska	10.207	12.203	7.337	237	2.359	4.741	8.772
Zapadnohercegovačka	3.339	3.753	1.959	73	735	1.151	2.617
Županija Sarajevo	22.553	28.084	18.689	0	4.682	14.007	22.704
Županija 10	2.302	2.555	1.455	42	234	1.179	1.263
UKUPNO	133.374	156.901	75.933	865	19.286	55.782	89.115

Tablica 5: Pregled brisanih osoba s evidencija službi za zapošljavanje zbog zaposlenja u Federaciji BiH u 2021. godini po kvalifikacijskoj strukturi

Stručna sprema	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
Broj brisanih s evidencije nezaposlenih osoba zbog zaposlenja - ukupno	16.881	2.578	30.945	40	207	28.103	479	9.882
Broj brisanih s evidencije nezaposlenih osoba zbog zaposlenja - žene	11.926	1.675	15.835	32	50	9.970	213	5.049

2.9. Najbrojnija zanimanja na evidencijama službi za zapošljavanje

Promatrajući pregled najbrojnijih zanimanja po stručnoj spremi sa stanjem na dan 31.12.2021. godine, na evidencijama službi za zapošljavanje u Federaciji BiH, među osobama s visokom stručnom spremom su najbrojniji bili pravnici (2.844) i ekonomisti (2.747), ali su oni i među najbrojnijim u brisanjima iz evidencije zbog zaposlenja, dok su sa srednjom stručnom spremom IV. stupnja najbrojniji ekonomski tehničari (12.200) i maturanti gimnazije (10.591). Među KV radnicima najbrojniji su prodavači (19.173), frizeri, automehaničari i vozači. Još uvijek ponuda na tržištu rada prevazilazi potražnju za ovim zanimanjima.

Također, u 2021. godini iz evidencija službi za zapošljavanje u Federaciji BiH osobe sa zanimanjem prodavač bile su najčešće brisane zbog zaposlenja iz evidencija (4.343 brisanja). U strukturi KV radnika po broju brisanja zbog zaposlenja iz evidencija slijede automehaničari (2.353), frizeri (2.316). U strukturi radnika sa SSS po broju brisanja iz evidencija službi za zapošljavanje zbog zaposlenja je najviše ekonomskih tehničara (2.920), maturanata gimnazije (2.860) i mašinskih tehničara (2.503). Kod osoba s VSS ekonomisti su brisani 2.126 puta, a pravnici 1.374 puta.

2.10. Istraživanje tržišta rada u Federaciji BiH

Istraživanje tržišta rada u Federaciji BiH sukladno Zakonu provodi se kao zajednička aktivnost Federalnog zavoda i županijskih službi za zapošljavanje, a u cilju dobijanja kvantitativnih i kvalitativnih podataka neophodnih za pružanje adekvatnih informacija o kretanjima na tržištu rada. Kroz provedbu istraživanja kretanja na tržištu rada županijske službe za zapošljavanje ostvaruju neposrednu suradnju s poslodavcima, stvaraju pretpostavke za jačanje svoje primarne funkcije posredovanja u zapošljavanju i prikupljaju važne podatke neophodne za unaprjeđenje svojih usluga.

U 2021. godini izrađeno je *Izvjeshće o istraživanju tržišta rada u Federaciji BiH 2020/2021*, kao i tematska izvješća: *Smjernice za kreiranje obrazovnih politika i Smjernice za izradu ekonomskih politika*,⁴ u kojima su date konkretne preporuke za provedbu aktivnosti koje trebaju dovesti do poboljšanja u kontekstu tržišta rada.

Podatci o kretanjima na tržištu rada u 2021. godini mjesečno su objavljivani u okviru statističkog Biltena, također objavljen je i *Analitičko-statistički godišnjak za 2020. godinu - trendovi na tržištu rada u Federaciji BiH*.

Osim korištenja administrativnih podataka javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH, Federalnog zavoda za statistiku. Porezne uprave Federacije BiH i županijskih ministarstava obrazovanja, za istraživanje tržišta rada 2021/2022 organizirano je i anketiranje stratificiranog uzorka od 1.288 poslodavaca registriranih u Federaciji BiH koji imaju pet (5) i više zaposlenih, sortiranih u male, srednje i velike poslodavce po djelatnostima i županijama. Uz potporu projekta „Unaprjeđenje istraživanja tržišta rada“ koji financira EU organizirana je edukacija koordinatora istraživanja tržišta rada i anketara iz županijskih službi za zapošljavanje, te izrada Priručnika za anketiranje. Pripreme i testiranje ankete su izvršeni u prosincu 2021. godine.

Prema rezultatima, poslodavci iz uzorka prilikom anketiranja su imali 74.412 radnika, a prema obliku vlasništva najviše je obuhvaćeno subjekata iz privatnog sektora (preko 90%). Najviše je anketirano mikrotvrtki (48%), zatim malih (35%), srednjih (11%) i velikih tvrtki (6%) što odgovara strukturi tvrtki u Federaciji BiH.

Od ukupno anketiranih, njih 726 ili 54% je iskazalo potrebu za zapošljavanjem novih 6.349 radnika u 2022. godini. Najveće procijenjene potrebe za novim zapošljavanjem u 2022. godini iskazane su za zanimanjima u djelatnosti Prerađivačka industrija (48%), zatim u djelatnosti Trgovina (18%), djelatnosti Informacije i komunikacije (7%) i Građevinarstvo (7%).

Prema stručnoj spremi, poslodavci su iskazali najveće potrebe za radnicima sa srednjom stručnom spremom III stupnja (KV), i to 56%, slijedi tražnja za radnicima srednje stručne spreme IV stupnja (SSS) 17%, te za radnicima visoke stručne spreme (VSS) 5%.

Najtraženija zanimanja III i IV stupnja srednje stručne spreme u 2022. godinu prema rezultatima anketiranja će biti: prodavač-trgovac, bravar, šivač, stolar, varilac, konobar, ekonomski tehničar, obučar, elektrotehničar, tesar, kuhar, informatičar, strojarski tehničar.

Za zanimanja s fakultetskim obrazovanjem najveća potražnja, osim za ekonomistima i magistrima farmacije, iskazana je za radnicima iz oblasti IT: inženjer elektrotehnike, sustav inženjer, programer i ovaj podatak potvrđuje

⁴ Izvješća su dostupna na: <https://fzzz.ba/ID:S-71>

činjenicu rasta broja zaposlenih u djelatnosti Informacije i komunikacije tijekom 2020. i 2021. godine obilježenih pandemijom COVID-19, a sve usljed povećane digitalizacije poslovnih procesa i jačanja prisustva informacijskih tehnologija u društvu generalno.

Od teže zapošljivih ili specifičnih kategorija, većina poslodavaca je iskazala spremnost za zapošljavanje mladih bez radnog iskustva, razvojačenih branitelja i žena iz ruralnih područja, a najmanje su spremni zaposliti migrante kao potencijalnu novu radnu snagu na tržištu rada u Federaciji BiH.

Potrebe za dodatnim osposobljavanjem radnika u 2022. godini sukladno svojim planovima uvođenja novih tehnologija i promjena u procesu rada navelo je 340 poslodavca (26% od anketiranih) najvećim dijelom iz skupine Industrijskih djelatnosti. Navedeni poslodavci najviše imaju potrebu za organiziranjem obuke za konkretne poslove koja bi se provela u okviru radnog mjesta kod poslodavca, a zatim slijedi obuka za rad na računaru i obuka u vezi s učenjem stranih jezika.

U kontekstu mogućnosti pružanja potpore organiziranju praktične nastave, 512 poslodavca ili 40% od ukupno anketiranih je izjavilo da ima barem jedan od resursa (mentor, oprema, prostor i materijali) i da je spremno primiti učenike i studente na praktičnu nastavu, najvećim dijelom za sljedeća zanimanja: prodavač, šivač, obučar, konobar, kuhar, automehaničar, CNC operater i stolar. Od tog broja poslodavaca, 212 ili 29% je spremno ponuditi naknadu učenicima i studentima tijekom obavljanja praktične nastave

Anketirani poslodavci nove zaposlenike najčešće traže putem osobnih kontakata, zatim korištenjem usluga javnih službi za zapošljavanje, te korištenjem društvenih mreža i vlastite baze podataka. U kontekstu suradnje sa županijskim službama za zapošljavanje, poslodavci najviše ističu da suradnju ostvaruju u okviru sudjelovanja u realizaciji programa sufinanciranja zapošljavanja, a slijede informiranje o ponudi radne snage i oglašavanje slobodnih radnih mjesta.

U 2022. godini 72% anketiranih poslodavaca procjenjuje – planira rast opsega poslovanja (proizvodnje, prodaje i usluga), što ukazuje na optimizam tj. očekivanje i nadanje poslodavca daljnjem poboljšanju poslovnog ambijenta. Povećanje plaća radnicima u 2022. godini prognozira 66% anketiranih poslodavaca u iznosu do 10%.

Pored navedenih rezultata kao i ostalih podataka prikupljenih prilikom anketiranja u *Izvešću o istraživanju tržišta rada u Federaciji BiH 2021/2022* prezentirani su i podatci o najbrojnim zanimanjima na evidencijama službi za zapošljavanje u Federaciji BiH kao i podatci o broju brisanja iz evidencije nezaposlenih po zanimanjima.

U svrhu istraživanja tržišta rada prikupljeni su i podatci o broju upisanih učenika u školsku 2021/22. godinu i ukupnom broju učenika u srednjim stručnim školama u Federaciji BiH po smjerovima i stupnjevima kvalifikacija, a kako bi se imao cjelovit uvid u očekivanu ponudu radne snage o čemu će naknadno biti sačinjeno tematsko izvješće.

Svi navedeni materijali (izvješća, bilteni, godišnjak i dr.) dostupni su na web portalu Federalnog zavoda www.fzzz.ba, a dio ovih materijala se dostavlja svim relevantnim institucijama i organizacijama iz resora zapošljavanja i obrazovanja.

3. MATERIJALNA I SOCIJALNA SIGURNOST ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba (članak 28.) propisano je da zaposlenici osiguravaju svoju materijalnu i socijalnu sigurnost za vrijeme nezaposlenosti poglavito osiguranjem za slučaj nezaposlenosti. Materijalna i socijalna sigurnost podrazumijeva novčanu naknadu i uplatu doprinosa za zdravstveno i mirovinsko osiguranje sukladno ovim i drugim zakonima.

Tablica 6: Pregled sredstava koja su županijske službe za zapošljavanje isplatile za materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba u 2021. godini

Županija/ služba za zapošljavanje	Isplaćena sredstva za novčanu naknadu (KM)	Isplaćena sredstva za zdravstveno osiguranje (KM)	Isplaćena sredstva za PIO (KM)
Unsko-sanska	4.483.294,55	1.886.572,52	249.756,77
Posavska	770.756,56	216.834,00	32.496,81
Tuzlanska	10.502.942,84	6.015.938,33	205.725,15
Zeničko-dobojska	10.657.677,00	4.086.166,00	245.571,00
Bosansko-podrinjska	860.345,88	162.760,00	25.631,67
Srednjobosanska	6.837.405,00	1.247.645,00	193.080,00
Hercegovačko-neretvanska	7.074.409,00	2.642.947,00	342.663,00
Zapadnohercegovačka	2.599.685,00	1.170.104,00	72.596,00
Sarajevo	14.003.568,93	4.153.089,00	925.310,27
Županija 10	1.217.223,15	591.189,25	90.559,90
UKUPNO	59.007.307,91	22.173.245,10	2.383.390,57

Federalni zavod, prema ovom zakonu, županijskim službama za zapošljavanje dodjeljuje nedostajuća sredstva za osiguranje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba.

3.1. Novčana naknada

Pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti stječe nezaposlena osoba koja u trenutku prestanka radnog odnosa ima najmanje osam mjeseci rada neprekidno ili osam mjeseci s prekidima u posljednjih 18 mjeseci. Visinu novčane naknade čini 40% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa nezaposlene osobe, a koju objavljuje Federalni zavod za statistiku.

Novčana naknada se, ovisno o vremenu provedenom na radu, utvrđuje u trajanju od tri do 24 mjeseca, ukoliko se tijekom trajanja prava ne promijene okolnosti koje utječu na duljinu (promjenu ili prestanak) trajanja naknade.

U 2021. godini u Federaciji BiH, novčanu naknadu koristilo je prosječno mjesečno 11.967 nezaposlenih osoba (od čega je 5.609 žena), što u odnosu na 2020. godinu predstavlja smanjenje broja korisnika ovog prava za 2.653 ili 18%. Za realizaciju ovog prava županijske službe za zapošljavanje su utrošile 59.007.308 KM, što je za 23.043.022 KM manje nego u 2020. godini.

3.2. Zdravstveno osiguranje

Člankom 31. stavak 1. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba propisano je da se zdravstveno osiguranje nezaposlenoj osobi osigurava sukladno propisima o zdravstvenom osiguranju, a člankom 19. toč. 12, 13. i 14. Zakona o zdravstvenom osiguranju utvrđeno je pod kojim uvjetima nezaposlena osoba prijavljena službi za zapošljavanje ima obvezno zdravstveno osiguranje. Člankom 84. Zakona o zdravstvenom osiguranju propisano je da osnovicu, način obračunavanja i uplate doprinosa za nezaposlene osobe utvrđuje svojim propisima zakonodavno tijelo županije na prijedlog županijskog zavoda zdravstvenog osiguranja. Iz spomenutih zakonskih propisa vidljivo je da županijske službe za zapošljavanje i Federalni zavod nemaju nikakvog utjecaja kod određivanja davanja za zdravstveno osiguranje nezaposlenih osoba, tako da su ta izdvajanja različito utvrđena po županijama (u rasponu od 6 KM do 10 KM). Federalni zavod i županijske službe za zapošljavanje konstantno ukazuju na probleme u vezi s administriranjem zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba, kao i na nerealne odluke o visini izdvajanja koje županijske skupštine donose na prijedlog županijskih zavoda zdravstvenog osiguranja. U izvještajnom razdoblju u Federaciji BiH zdravstvenim osiguranjem bilo je obuhvaćeno prosječno mjesečno 217.777 nezaposlenih osoba (od čega je 122.929 žena), što u odnosu na 2020. godinu predstavlja smanjenje broja korisnika ovog prava za 3.431 ili 1,6%. Za ovu namjenu županijske službe za zapošljavanje utrošile su 22.173.245 KM, što je za 178.858 KM više nego u 2020. godini.

3.3. Mirovinsko i invalidsko osiguranje

Člankom 31. stavak 2. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba određeno je da se mirovinsko i invalidsko osiguranje osigurava nezaposlenoj osobi kojoj nedostaju do tri godine mirovinskog staža do stjecanja uvjeta za starosnu mirovinu sukladno Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju. U 2021. godini ovo pravo u Federaciji BiH prosječno mjesečno su ostvarivale 404 nezaposlene osobe, što je za 68 osoba ili 14% manje nego prethodne godine. Za realizaciju ovog prava županijske službe za zapošljavanje utrošile su 2.383.390 KM, što je za 1.062.725 KM više nego u 2020. godini.

3.4. Uplata nedostajućih sredstava županijskim službama za zapošljavanje

Budući da sredstva ostvarena uplatom doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti koja su na raspolaganju određenim županijskim službama za zapošljavanje nisu bila dovoljna za ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba i pokrivanje administrativnih troškova, kao i zbog određenog broja korisnika koji primaju novčanu naknadu dulje razdoblje, te županijske službe za zapošljavanje tijekom 2021. godine nisu mogle uredno izmirivati svoje primarne zakonske obveze po osnovi materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba. Sukladno čl. 49. i 50. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, županijske službe za zapošljavanje, osim službi za zapošljavanje: Tuzlanske i Županije Sarajevo, podnijele su Federalnom zavodu zahtjeve za uplatu nedostajućih novčanih sredstava za osiguranje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba. Federalni zavod je, sukladno raspoloživim i planiranim financijskim sredstvima, te Odluci o modelu kriterija za utvrđivanje nedostajućih sredstava za ostvarivanje materijalne i socijalne

sigurnosti nezaposlenih osoba i pokrivanje administrativnih troškova službi za zapošljavanje broj: 01/1-14-2872/16 od 19. 4. 2016. godine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 33/16), izvršio uplatu nedostajućih sredstava u iznosu od 7.709.840 KM, što je za 11.000.739 KM manje nego u 2020. godini. Stabilizacijom ekonomskih prilika uslijedilo je povećanje broja zaposlenih, a samim tim i smanjenje korisnika prava na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti, te su i financijske prilike u službama za zapošljavanje poboljšane.

Tablica 6: Pregled isplate nedostajućih sredstava županijskim službama za zapošljavanje u 2021. godini

Županija	Isplaćena sredstva (KM)
Unsko-sanska	1.477.985
Posavska	347.565
Zeničko-dobojska	1.893.323
Srednjobosanska	600.628
Hercegovačko-neretvanska	2.340.834
Zapadnohercegovačka	648.170
Županija 10	401.335
UKUPNO	7.709.840

Po Programu mjera za socijalno zbrinjavanje nezaposlenih osoba koje su u procesu stečaja, likvidacije, restrukturiranja i privatizacije poduzeća ostale ili ostaju bez posla, u 2021. godini nije bilo zahtjeva ni isplata.

3.5. Rješavanje u drugostupanjskom postupku

Sukladno članku 35. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Federalni zavod rješava po žalbama izjavljenim protiv rješenja županijskih službi za zapošljavanje kojima je odlučeno o pravima po osnovi nezaposlenosti, i to o:

- pravu na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti,
- pravu na uplatu doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje nezaposlenim osobama po članku 31. stavak 2) Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine Federacije BiH“, br. 55/00, 41/01, 22/05 i 9/08) ukoliko tim osobama nedostaje do tri godine mirovinskog staža kako bi ostvarili pravo na starosnu mirovinu prema Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju,
- pravu na zdravstveno osiguranje,
- zakonitosti prvostupanjskih rješenja o brisanju nezaposlene osobe iz evidencije nezaposlenih osoba,
- zakonitosti prvostupanjskih rješenja koja se tiču ostalih prava na socijalno zbrinjavanje po osnovi statusa nezaposlenosti, povrata isplaćenih sredstava na ime novčane naknade zbog uspostavljenog radno-pravnog statusa ili umirovljenja.

U izvještajnom razdoblju izjavljene su 842 žalbe protiv prvostupanjskih rješenja, što je za 58 predmeta ili 7,4% više u odnosu na 2020. godinu. Svi predmeti riješeni su pravodobno, u rokovima propisanim odredbama Zakona o upravnom postupku.

Kod županijskih sudova u Federaciji BiH u izvještajnom razdoblju pokrenuto je 29 upravnih sporova, dok je kod Vrhovnog suda Federacije BiH pokrenuto 16 zahtjeva za preispitivanje sudskih odluka, u kojim postupcima su pravodobno dati odgovori na tužbe i podnesene zahtjeve za izvanredno preispitivanje, s uredno dostavljenim prvostupanjskim i drugostupanjskim spisima predmeta na nadležan postupak i odlučivanje.

3.6. Primjena međunarodnih sporazuma/ugovora o socijalnom osiguranju

Sukladno sporazumima o socijalnom osiguranju, Federalni zavod, kao organ nadležan za provedbu pravnih propisa kojima je regulirana oblast materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, u 2021. godini primio je 448 zahtjeva za izdavanje uvjerenja o stažu osiguranja i korištenju novčane naknade po osnovi nezaposlenosti, na propisanim obrascima sukladno operativnim protokolima ili administrativnim sporazumima za provedbu ugovora o socijalnom osiguranju, a što je za 204 zahtjeva manje nego u 2020. godini. S neriješenim predmetima prenesenim iz 2020. godine (33), u rješavanju je bio 481 predmet. Riješeno je 468 predmeta (97%) a ostalo je neriješeno 13 (3%) zahtjeva.

Od ukupnog broja primljenih zahtjeva po Sporazumu potpisanom između Bosne i Hercegovine i SR Jugoslavije („Službeni glasnik BiH“, broj 16/03), Federalni zavod je u izvještajnom razdoblju Agenciji za rad i zapošljavanje BiH dostavio na daljnji postupak 100 uvjerenja o razdobljima osiguranja navršenim u Federaciji BiH i korištenju novčane naknade po osnovi nezaposlenosti.

Sukladno Ugovoru o socijalnom osiguranju potpisanom između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske („Službeni glasnik BiH“, broj 6/03), Hrvatskom zavodu za zapošljavanje dostavljeno je 125 uvjerenja o stažu osiguranja u Federaciji BiH i korištenju novčane naknade, a zahtijevano potvrđivanje ostvarenog osiguranja u Republici Hrvatskoj za 25 osiguranika iz Federacije BiH.

Sukladno Sporazumu o socijalnom osiguranju potpisanom između Bosne i Hercegovine i Republike Slovenije („Službeni glasnik BiH“, broj 8/07), Agenciji za rad i zapošljavanje BiH na daljnji postupak dostavljena su 202 uvjerenja o potvrđivanju staža osiguranja i korištenju novčane naknade za slučaj nezaposlenosti u Federaciji BiH, a zahtijevano potvrđivanje ostvarenog osiguranja u Republici Sloveniji za 15 osiguranika iz Federacije BiH.

Pored navedenog po sporazumima s Republikom Austrijom izdato je pet (5) i SR Njemačkom tri (3) uvjerenja o potvrđivanju staža osiguranja u Federaciji BiH, te zahtijevano jedno (1) potvrđivanje ostvarenog osiguranja u Republici Sjevernoj Makedoniji.

3.7. Obveza prema Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom

Za izvršenje obveze koja proistječe iz Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba s invaliditetom („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/10), a koja se odnosi na izdvajanje 10% planiranih sredstava za aktivnu politiku zapošljavanja radi financiranja Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, Federalni zavod je, nakon uvida u pravdanje sredstava uplaćenih u 2020. godini, izvršio planiranu uplatu sredstava u 2021. godini u iznosu od 2.003.941 KM.

4. AKTIVNA POLITIKA ZAPOSŁJAVANJA

Sukladno Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Programom rada i Financijskim planom Federalnog zavoda za 2021. godinu, provedene su različite mjere aktivne politika zapošljavanja.

U izvještajnom razdoblju osigurana su sredstva za realizaciju mjera i programa aktivne politike zapošljavanja započelih u prethodnom razdoblju, a srazmjerno raspoloživim financijskim sredstvima stvorene su pretpostavke za implementaciju novih mjera i programa u 2021. godini, s posebnim fokusom na mlade, dugotrajno nezaposlene osobe, žene i druge kategorije teže zapošljivih nezaposlenih osoba. Realizacijom mjera i programa aktivne politike zapošljavanja u 2021. godini Federalni zavod je dao doprinos ostvarivanju ciljeva u pogledu povećanog opsega aktivnih mjera na tržištu rada, poboljšanja pristupa i lakše integracije na tržištu rada, naročito navedenih kategorija nezaposlenih osoba.

Kao i u prethodnom razdoblju sve aktivnosti Federalnog zavoda u okviru realizacije aktivne politike zapošljavanja bile su usmjerene na poticanje potražnje za radnom snagom kod poslodavaca, te pružanje potpore nezaposlenim osobama kroz poboljšanje njihove zapošljivosti i konkurentnosti, stjecanje radnog iskustva i potrebnih vještina, sprječavanje dugotrajne nezaposlenosti, kao i poticanje njihovog samozapošljavanja (razvitak poduzetništva). Značajan dio aktivnosti je bio fokusiran i na stvaranje uspješne suradnje s različitim akterima na tržištu rada.

Važno je istaći da je u 2021. godini objavljen jedan javni poziv za sudjelovanje u realizaciji mjera i programa aktivne politike zapošljavanja, izuzev mjere „Tražim poslodavca 2021“, koja je naknadno objavljena te su zbog izuzetnog interesa nezaposlenih osoba obezbjeđena sredstva i za drugi krug poziva. Nakon završetka procesa ugovaranja o sufinanciranju zapošljavanja i samozapošljavanja s onim poslodavcima / nezaposlenim osobama – start-up aplikantima koji su rezervirali sredstva po pozivu, aktivirana je lista prijava na čekanju u tri (3) navrata, što je omogućilo i drugim poslodavcima / nezaposlenim osobama – start-up aplikantima da realiziraju svoje potrebe / planove u drugom dijelu godine.

Mjere i programi aktivne politike zapošljavanja uglavnom su bili usmjereni na:

- poticanje zapošljavanja kod poznatog poslodavca,
- samozapošljavanje – registraciju samostalne djelatnosti,
- obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje,
- pripremu nezaposlenih za tržište rada.

Provođenjem navedenih mjera i programa aktivne politike zapošljavanja uz stvaranje za sve jednakih mogućnosti u pristupu tržištu rada, nastojalo se ostvariti zapošljavanje što većeg broja osoba s evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH s posebnom socijalnom i rodnom osjetljivošću.

Kako bi se postigao što viši stupanj pravičnosti, kao i prethodnih godina, u realizaciji ovih mjera nisu mogli sudjelovati:

- poslodavci koji ne izmiruju redovito obveze po osnovi poreza i doprinosa,
- poslodavci evidentirani u Registru novčanih kazni zbog duga neplaćenih novčanih kazni i troškova postupka, jer sa zaposlenikom nisu zaključili ugovor o radu – rad na crno,
- poslodavci koji su koristili kreditna ili bespovratna sredstva iz poticajnih mjera Federalnog zavoda i županijskih službi za zapošljavanje a nisu ispoštovali obveze sukladno zaključenim ugovorima, odnosno nisu zaposlili predviđen broj radnika i/ili ne vraćaju redovito dobivena sredstva.

4.1. Realizacija programa i mjera iz prethodnih godina

Tijekom 2021. godine osigurana su sredstva za realizaciju mjera i programa aktivne politike zapošljavanja započelih u prethodnom razdoblju, odnosno u 2019. i 2020. godini.

4.2. Program sufinanciranja zapošljavanja 2021

Za realizaciju Programa sufinanciranja zapošljavanja 2021 osigurana su financijska sredstva u iznosu od 28.000.000 KM.

S poslodavcima su potpisana 3.232 ugovora ukupne vrijednosti od 24.017.026 KM, a zaposleno je 5.157 osoba s evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH.

Programom je pružena potpora zapošljavanju osoba s evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH, posebice cijeneći socijalnu i rodnu i drugu osjetljivost, sprječavanju dugotrajne nezaposlenosti, očuvanju i unaprjeđenju radnih sposobnosti, te stvaranju uvjeta za jačanje konkurentnosti mladih osoba bez radnog iskustva kroz osposobljavanje za rad u struci i stjecanje prvog radnog iskustva.

Zaključno s 31.12.2021. godine zaključeni su svi ugovori po ovom programu.

Tablica 7: Pregled realizacije mjera iz Programa sufinanciranja zapošljavanja 2021

Naziv mjere	Zaključeno ugovora	Ugovoreno u KM	Obuhvaćeno osoba
Tvoja prilika 2021 - Prvo radno iskustvo za mlade nezaposlene osobe dobi do 30 godina	120	1.429.857	253
Tvoja prilika 2021 - Sufinanciranje zapošljavanja osoba s radnim iskustvom/stažom, dobi do 35 godina	78	427.263,30	96
Zapošljavanje žena 2021	326	1.840.152	517
Prilika za sve 2021 – mogućnost produljenog sufinanciranja	746	5.499.418,60	1.435
Doprinos 500 – 2021	11	40.200	12
Zapošljavanje razvojačenih branitelja 2021	21	92.092,50	20
Periodično/sezonsko zapošljavanje 2021	123	841.215,70	322
Nova prilika 2021	200	1.325.502,40	297
Javni radovi 2021	9	27.692	15
Pomoć potrebnima 2021	5	31.480	6
Tražim poslodavca 2021	739	4.473.796,50	780
Služba u suradnji s poslodavcima 2021	853	7.972.356	1.388
Služba u suradnji s poslodavcima 2021 - obuka	1	16.000	16

4.2.1 „Tvoja prilika 2021 – Prvo radno iskustvo za mlade nezaposlene osobe dobi do 30 godina“

Cilj ove podmjere je da se što većem broju mladih osoba omogući osposobljavanje za rad u struci i stjecanje prvog radnog iskustva u zvanju za koje su se školovale, kroz zasnivanje radnog odnosa, te na taj način poboljša njihova konkurentnost i integracija na tržištu rada.

U okviru realizacije ove mjere, do konca 2021. godine, zaključeno je 120 ugovora s poslodavcima ukupne vrijednosti od 1.429.857 KM, radi stjecanja prvog radnog iskustva za 253 osoba, od čega 165 žena, odnosno 65,21%.

4.2.2 „Tvoja prilika 2021 – Sufinanciranje zapošljavanja osoba s radnim iskustvom/ stažom, dobi do 35 godina“

Cilj ove podmjere je da se što većem broju osoba iz ciljne skupine omogući učinkovitija integracija na tržištu rada.

U okviru realizacije ove mjere, do konca 2021. godine, zaključeno je 79 ugovora s poslodavcima ukupne vrijednosti od 427.263,30 KM, radi zapošljavanja 96 osoba, od čega 47 žena, odnosno 48,95%.

4.2.3 „Zapošljavanje žena 2021“

Cilj ove mjere je da se nezaposlenim ženama olakša integracija na tržištu rada i spriječi dugotrajna nezaposlenost, te doprinese povećanju stope zaposlenosti žena.

U okviru realizacije ove mjere, do konca 2021. godine, zaključeno je 326 ugovora s poslodavcima ukupne vrijednosti od 1.840.152 KM, radi zapošljavanja 517 žena.

4.2.4 „Prilika za sve 2021 – mogućnost produljenog sufinanciranja zapošljavanja“

Cilj ove mjere je da se nezaposlenim osobama olakša integracija na tržištu rada i spriječi dugotrajna nezaposlenost uz mogućnost pružanja potpore poslodavcu u obliku produljenog sufinanciranja zapošljavanja, te doprinese povećanju opće stope zaposlenosti.

U okviru realizacije ove mjere, do konca 2021. godine, zaključeno je 753 ugovora s poslodavcima ukupne vrijednosti od 5.499.418,60 KM, radi zapošljavanja 1.435 osoba, od čega 592 žena, odnosno 41,25%.

4.2.5 „Doprinos 500 – 2021“

Cilj ove mjere je da se nezaposlenim osobama olakša integracija na tržištu rada i spriječi dugotrajna nezaposlenost uz poticanje poslodavaca za osiguravanje više plaće nezaposlenoj osobi/radniku, a koja podrazumijeva potporu poslodavcu u privatnom i javnom zdravstvenom sektoru koji pruža usluge zdravstvene zaštite, a koji zbog pandemije koronavirusa ima manjak kadrova, kroz refundiranje iznosa uplaćenih obveznih doprinosa u visini od 500 KM.

U okviru realizacije ove mjere, do konca 2021. godine, zaključeno je 12 ugovora s poslodavcima ukupne vrijednosti od 40.200 KM, radi zapošljavanja 12 osoba, od čega tri (3) žene, odnosno 25%.

4.2.6 „Zapošljavanje razvojačenih branitelja 2021“

Mjera podrazumijeva sufinanciranje zapošljavanja osoba sukladno članku 2. Zakona o pravima razvojačenih branitelja i članova njihovih obitelji („Službene novine Federacije BiH“, broj 54/19), i to: razvojačenih branitelja i razvojačenih branitelja dragovoljaca, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH, kako bi se osobama iz navedene ciljne skupine olakšala integracija na tržištu rada i spriječila dugotrajna nezaposlenost, te doprinijelo povećanju stope zaposlenosti ove kategorije nezaposlenih osoba.

U okviru realizacije ove mjere, do konca 2021. godine, zaključen je 21 ugovor s poslodavcima ukupne vrijednosti od 92.092,50 KM, radi zapošljavanja 20 osoba.

4.2.7 „Periodično/sezonsko zapošljavanje 2021“

Cilj ove mjere je da se nezaposlenim osobama olakša integracija na tržištu rada i spriječi dugotrajna nezaposlenost, te da se poslodavcima osigura radna snaga sukladno njihovim potrebama.

U okviru realizacije ove mjere, do konca 2021. godine, zaključena su 123 ugovora s poslodavcima ukupne vrijednosti od 841.215,70 KM, radi zapošljavanja 322 osobe, od čega 126 žena, odnosno 39,13%.

4.2.8 „Nova prilika 2021“

Cilj ove mjere je da se nezaposlenim osobama koje su u iznimno lošoj situaciji na tržištu rada olakša integracija i prekine dugotrajna nezaposlenost, sukladno njihovim potrebama. Fokus je na osobama starosne dobi 40+, osobama prijavljenim na evidenciju nezaposlenih najmanje 12 mjeseci, te osobama niže kvalifikacije ili bez kvalifikacije (NSS, NK, PK).

U okviru realizacije ove mjere, do konca 2021. godine, zaključena su 202 ugovora s poslodavcima ukupne vrijednosti od 1.325.502,40 KM, radi zapošljavanja 297 osoba, od čega 168 žena, odnosno 56,56%.

4.2.9 „Javni radovi 2021“

Cilj ove mjere je ublažavanje socijalnih posljedica nezaposlenosti, te integracija osoba iz ciljane skupine na tržištu rada, kroz vremenski ograničeni radni angažman, čijim angažmanom se doprinosi društveno korisnom radu i pružanju usluga osobama u potrebi.

U okviru realizacije ove mjere, do konca 2021. godine, zaključeno je devet (9) ugovora s poslodavcima ukupne vrijednosti od 27.692 KM, radi angažiranja 15 osoba, od čega tri (3) žene, odnosno 20%.

4.2.10 „Pomoć potrebitim 2021“

Cilj ove mjere je ublažavanje socijalnih posljedica nezaposlenosti, te integracija osoba iz ciljane skupine na tržištu rada, kroz vremenski ograničeni radni angažman, čijim se angažmanom doprinosi društveno korisnom radu i pružanju usluga osobama u potrebi.

U okviru realizacije ove mjere, do konca 2021. godine, zaključeno je pet (5) ugovora s poslodavcima ukupne vrijednosti od 31.480 KM, radi zapošljavanja šest (6) osoba, od čega četiri (4) žene, odnosno 66,66%.

4.2.11 „Tražim poslodavca 2021“

Cilj ove mjere, koja je fokusirana na nezaposlene osobe, jeste da se nezaposlenim osobama olakša integracija na tržištu rada i spriječi dugotrajna nezaposlenost, te da se pojača njihova motivacija za aktivno traženje posla.

U okviru realizacije ove mjere, do konca 2021. godine, zaključeno je 739 ugovora ukupne vrijednosti 4.473.796,50 KM, a zaposleno 780 osoba, od čega 476 žena, odnosno 61,02%.

4.2.12 „Služba u suradnji s poslodavcima 2021“

Mjera podrazumjeva zapošljavanje i obuku za povećanje kompetencija i stjecanje dodatnih znanja i vještina osoba, bez obzira na radno iskustvo, spol, dob i stupanj obrazovanja, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH, kroz suradnju službe za zapošljavanje s poslodavcem i/ili drugim pravnim subjektima.

Do konca 2021. godine, zaključena su 853 ugovora za zapošljavanje i jedan za obuku, na temelju kojih je obuhvaćeno 1.404 osoba. Ukupna vrijednost zaključenih ugovora je 7.988.356 KM.

4.3. Program sufinansiranja samozapošljavanja Start-up 2021

Cilj ovog programa je potaknuti osobe s evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH na samozapošljavanje, pokretanjem djelatnosti na razdoblje od 12 mjeseci, kao i na zapošljavanje drugih osoba s evidencije nezaposlenih na razdoblje od šest (6) mjeseci.

Za realizaciju ovog programa osigurana su financijska sredstva u iznosu od 12.000.000 KM, zaključeno je 1.349 ugovora o sufinanciranju samozapošljavanja ukupne vrijednosti od 8.791.316,00 KM kojima je obuhvaćeno 1.580 osoba.

U okviru ovog programa realizirane su sljedeće mjere: „Poduzetništvo za mlade 2021“, „Poduzetništvo za žene 2021“, „Poduzetništvo za sve 2021“, „Poduzetništvo za razvojačene branitelje 2021“ i „Druga prilika 2021“.

Tablica 9: Pregled realizacije mjera iz Programa sufinanciranja samozapošljavanja Start-up 2021

Naziv mjere	Zaključeno ugovora	Ugovoreno u KM	Obuhvaćeno osoba	Razdoblje sufinanciranja u mjesecima
Poduzetništvo za mlade 2021	270	1.999.891,67	335	6/12
Poduzetništvo za žene 2021	238	1.546.006,06	272	6/12
Poduzetništvo za sve 2021	487	2.986.078,93	572	6/12
Poduzetništvo za razvojačene branitelje 2021	44	294.534	54	6/12
Druga prilika 2021	310	1.964.805,68	347	6/12

4.3.1 „Poduzetništvo za mlade 2021“

U realizaciju ove mjere, do konca 2021. godine, uključeno je 335 mladih osoba s kojima je zaključeno 270 ugovora o sufinanciranju samozapošljavanja ukupne vrijednosti od 1.999.891,67 KM, od čega 127 žena, odnosno 37,91%.

4.3.2 „Poduzetništvo za žene 2021“

Do konca 2021. godine u realizaciju ove mjere uključene su 272 žene s kojima je zaključeno 238 ugovora o sufinanciranju samozapošljavanja ukupne vrijednosti od 1.546.006,06 KM.

4.3.3 „Poduzetništvo za sve 2021“

Do konca 2021. godine u realizaciju ove mjere uključeno je 578 osoba s kojima je zaključeno 487 ugovora o sufinanciranju samozapošljavanja ukupne vrijednosti od 2.986.078,93 KM, od čega 106 žena, odnosno 18,33%.

4.3.4 „Poduzetništvo za razvojačene branitelje 2021“

Do konca 2021. godine u realizaciju ove mjere uključene su 54 osobe s kojima su zaključena 44 ugovora o sufinanciranju samozapošljavanja ukupne vrijednosti od 294.534,00 KM, od čega četiri (4) žene, odnosno 0,7%.

4.3.5 „Druga prilika 2021“

Do konca 2021. godine u realizaciju ove mjere uključeno je 347 osoba na temelju 310 zaključenih ugovora o sufinanciranju samozapošljavanja ukupne vrijednosti od 1.964.805,68.

4.4. Program „Obuka i rad 2021“

Program „Obuka i rad 2021“ je program sufinansiranja obuke i zapošljavanja koji Federalni zavod za zapošljavanje izravno provodi s poslodavcima. Program se realizira s ciljem povećanja konkurentnosti nezaposlenih osoba kroz obuku kod poznatog poslodavca, kao i osiguravanja prilike za zapošljavanje.

U 2021. godini zaključeno je 18 ugovora po mjeri B (tri mjeseca obuka i 12 mjeseci zapošljavanje) u vrijednosti od 640.658,40 KM.

U tromjesečnu obuku je bilo uključeno 158 nezaposlenih osoba, a koje će ostati u radnom odnosu do 12 mjeseci po okončanju obuke.

4.5. Financiranje zajedničkih projekata s drugim organizacijama i institucijama

Tijekom izvještajnog razdoblja, u okviru ove pozicije u 2021. godini sačinjen je i „Program sufinansiranja zajedničkih projekata s drugim organizacijama i institucijama 2021“ u okviru kojeg su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti 3.825.839 KM

Također, u okviru ovih aktivnosti, nastavljena je suradnja između Federalnog zavoda, županijskih službi za zapošljavanje, ministarstava za obrazovanje, javnih sveučilišta u Federaciji BiH, kao i ministarstava za pitanja branitelja, i to za realizaciju različitih projekata kojima su obuhvaćene sljedeće ciljne skupine:

- djeca šehida i poginulih branitelja,
- asistenti u nastavi za rad s djecom s poteškoćama u razvoju,
- stručni kadar za rad u ustanovama socijalne skrbi,
- asistenti na javnim svučilištima, i dr.

Tablica 10: Pregled realizacije zajedničkih projekata po nazivima projekata/programa i po korisnicima

Naziv projekta /programa	Partneri Federalnog zavoda u realizaciji projekata/programa	Broj projekata/programa	Predviđena sredstva - sudjelovanje Zavoda	Broj osoba
Projekti sufinansiranja zapošljavanja djece šehida i poginulih branitelja	Vlade i službe za zapošljavanje HNŽ, ZDŽ i TŽ	3	400.000	61 zapošljavanje
Projekti sufinansiranja zapošljavanja odgovarajućeg stručnog kadra za djecu s poteškoćama u razvoju u osnovnom obrazovanju u redovitoj nastavi u Federaciji BiH	Županijska ministarstva obrazovanja	10	1.000.000	190 zapošljavanje
Projekti sufinansiranja zapošljavanja asistenata i viših asistenata u javnim sveučilištima	Univerzitet u Sarajevu, Univerzitet u Tuzli, Univerzitet u Zenici, Univerzitet u Bihaću, Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru, Sveučilište u Mostaru i službe za zapošljavanje KŽ, TŽ, ZDŽ, USŽ i HNŽ	6	1.172.000	U tijeku zaključivanja ugovora

Projekti sufinanciranja zapošljavanja u ustanovama socijalne skrbi	JU Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidne djece Drin JU Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih osoba Bakovići JU Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidne djece i omladine Pazarić Ustanova iz djelokruga socijalne skrbi Ljubuški	4	360.000	48 zapošljavanje
Zajednički projekti s drugim organizacijama i institucijama	Projekt sufinanciranja zapošljavanja za potrebe JU „Službe za zapošljavanje HNK/Ž“ Projekt sufinanciranja zapošljavanja za potrebe JU „Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama ZDK“ Sufinanciranje zapošljavanja za potrebe JU „Dom zdravlja Cazin“ Sufinanciranje zapošljavanja za potrebe JU „Dom zdravlja Bihać“ Projekt sufinanciranja zapošljavanja za potrebe JU „Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH“ Projekat sufinanciranja zapošljavanja za potrebe „Agencije za zaštitu ljudi i imovine - AE Sigurnost d.o.o.“ Projekt sufinanciranja zapošljavanja za potrebe JU „Penzionerski dom sa stacionarom ZDK“ Projekt sufinanciranja zapošljavanja za potrebe „Cengiz Insaat“ u okviru projekta EBRD Projekt sufinanciranja zapošljavanja za potrebe Grada Mostara Projekt sufinanciranja zapošljavanja za potrebe Općine Grude – „Pomoć u kući“ Projekt sufinanciranja zapošljavanja za potrebe JU „Centar za socijalni rad Kladanj“ Projekt sufinanciranja zapošljavanja za potrebe JU „Dom zdravlja Teočak“	27	1.000.000	165 zapošljavanje 104 obuka
	Projekt sufinanciranja zapošljavanja za potrebe Veterinarskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu Projekt sufinanciranja zapošljavanja za potrebe JU „Centar za socijalni rad Posušje - Pomoć u kući“ Projekt sufinanciranja zapošljavanja za potrebe JU „Dom zdravlja Stolac“ Projekt sufinanciranja zapošljavanja za potrebe Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport ZDŽ Projekt sufinanciranja zapošljavanja za potrebe Parlamenta Federacije BiH Projekt sufinanciranja zapošljavanja za potrebe Razvojne banke Federacije BiH Projekt sufinanciranja zapošljavanja za potrebe Općine Stolac Projekt sufinanciranja zapošljavanja za potrebe Općine Žepče „Pomoć u kući“ Projekt sufinanciranja zapošljavanja za potrebe „Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Univerziteta u Sarajevu“ Projekt sufinanciranja obuke - Privredna komora ZDŽ			

4.6. Program kreditnih plasmana za potporu zapošljavanju i održavanju zaposlenosti iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine i Federalni zavod za zapošljavanje potpisali su 20.12.2019. godine Ugovor o namjenskom depozitu radi realizacije Programa kreditnih plasmana za potporu zapošljavanju i održavanju zaposlenosti iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje 2019. godina.

Programom su uspostavljene nove dvije (2) kreditne linije:

Kreditna linija za podsticaj zapošljavanja i samozapošljavanja KL-FZZ-19

- za industriju, zanatstvo i usluge: rok otplate do sedam (7) godina uz grace razdoblje do 12 mjeseci, a u slučajevima financiranja Start-up projekata do tri (3) godine i uz nominalnu kamatnu stopu 2,50% fiksna na godišnjoj razini;⁵
- za poljoprivrednu proizvodnju: rok otplate do sedam (7) godina uz grace razdoblje do 12 mjeseci, a u slučajevima financiranja poljoprivredne proizvodnje ili Start-up projekata do tri (3) godine i uz nominalnu kamatnu stopu 2,00% na godišnjoj razini.⁶

Kamatna stopa za razvitak i održavanje starih zanata iznosi 2,00%.

Namjena ovih kreditnih sredstava je financiranje stalnih i tekućih sredstava uz zapošljavanje novih radnika s evidencije nezaposlenih u službama za zapošljavanje.

Minimalni iznos kredita po jednom korisniku je 40.000 KM, a maksimalni 500.000 KM i limitiran je kako slijedi:

- za industrijsku proizvodnju iznos od 25.000 KM po novozaposlenom radniku
- za zanatstvo i usluge iznos od 20.000 KM po novozaposlenom radniku
- za poljoprivrednu proizvodnju iznos od 20.000 KM po novozaposlenom radniku
- za održavanje starih zanata iznos od 20.000 KM po novozaposlenom radniku.

Korisnici kredita su pravne i fizičke osobe koje se bave proizvodnjom i uslugama, kao i pravne i fizičke osobe koje započinju privrednu djelatnost.

Naknada za obradu kreditnog zahtjeva je 0,50% jednokratno od iznosa odobrenog kredita.

⁵ Efektivna kamatna stopa (EKS) 2,64% za iznos kredita 100.000 KM i rok otplate sedam (7) godina uz grace razdoblje 36 mjeseci.

⁶ Efektivna kamatna stopa (EKS) 2,13% za iznos kredita 100.000 KM i rok otplate sedam (7) godina uz grace razdoblje 36 mjeseci.

Kreditna linija za održavanje zaposlenosti OZ-019

Minimalni iznos pojedinačnog kredita je 20.000 KM, a maksimalni 500.000 KM (maksimalno 10.000 KM po zaposlenom), rok otplate je do pet (5) godina, a grace razdoblje do 12 mjeseci, dok je nominalna kamatna stopa 3,00% fiksna na godišnjoj razini.⁷

Namjena ovih kreditnih sredstava je financiranje tekućih sredstava uz održavanje postojeće razine zaposlenosti.

Korisnici kredita su pravne i fizičke osobe koje se bave proizvodnjom i uslugama.

Naknada za obradu kreditnog zahtjeva je 0,50% jednokratno od iznosa odobrenog kredita.

Instrumenti osiguranja kredita utvrđuju se sukladno općim procedurama Razvojne banke i općim aktima Agencije za bankarstvo, pri čemu se primjenjuju najviši standardi.

Imajući u vidu da rizik povrata kredita snosi Razvojna banka, ista je dužna osigurati maksimalan opseg i kvalitetu kolaterala koji će jamčiti potpunu naplatu najmanje glavnice potraživanja po pojedinim kreditima čime će se u potpunosti spriječiti kreditni gubitak.

- Po kreditnoj liniji OZ-019 u 2021. godini zaključeno je devet ugovora, ukupne vrijednosti 1.497.300 KM uz obvezu zadržavanja 150 radnika u radnom odnosu.
- Po kreditnoj liniji KL-FZZ-19 u 2021. godini zaključen je jedan ugovor vrijednosti od 125.000 KM s obvezom zapošljavanja novih pet (5) radnika i zadržavanje ukupno 12 radnika u radnom odnosu tijekom trajanja otplate kredita.

4.7. Programi i mjere županijskih službi za zapošljavanje

Pored sredstava koja Federalni zavod za zapošljavanje osigurava, županijske službe za zapošljavanje su u prethodnom razdoblju svojim sredstvima ili sredstvima iz drugih izvora, najčešće uz potporu županijskih vlada, realizirale brojne programe aktivne politike zapošljavanja, odnosno započele implementaciju sljedećih programa:

Služba za zapošljavanje (županija)	Naziv mjere / programa	Ciljna skupina	Izvor sredstava	Ukupno predviđena sredstva u KM	Broj osoba
Tuzlanska	Program poticanja zapošljavanja 2021	Mladi, Romi, članovi obitelji u kojima ni jedan član nije zaposlen, osobe bez radnog iskustva (stručno osposobljavanje)	Proračun TŽ, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak	226.825	34 osobe zaposlene i 10 osoba na stručnom osposobljavanju

⁷ Efektivna kamatna stopa (EKS) 3,22% za iznos kredita 100.000,00 KM i rok otplate 5 godina, uz grace razdoblje od 12 mjeseci

Služba za zapošljavanje (županija)	Naziv mjere / programa	Ciljna skupina	Izvor sredstava	Ukupno predviđena sredstva u KM	Broj osoba
	Program sufinanciranja obavljanja stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa/volonterskog staža, branitelja i članova njihovih obitelji	Osobe VSS iz populacije branitelja i članova njihovih obitelji bez radnog iskustva u struci	Proračun TŽ, Ministarstvo za pitanja branitelja TŽ	582.084	151 osoba- stručno osposobljavanje
Srednjobosanska	Zapošljavanje odgovarajućeg stručnog kadra za djecu s poteškoćama u razvoju	Nezaposlene osobe	Služba za zapošljavanje SBŽ/ŽSB	103.217	25
Hercegovačko - neretvanska	Program sufinanciranja zapošljavanja djece ratnih vojnih invalida 2020.	Djeca ratnih vojnih invalida	Vlada HNŽ	117.600	14
	Projekt sufinanciranja zapošljavanja djece ratnih vojnih invalida 2021.	Djeca ratnih vojnih invalida	Vlada HNŽ	175.000	18
Sarajevo	Posao za sve	Nezaposlene osobe	Služba za zapošljavanje ŽS	960.000	197
	Zlatna značka	Zlatne značke	Služba za zapošljavanje ŽS	76.800	8
	Obuka, dokvalifikacija i prekvalifikacija	Nezaposlene osobe	Služba za zapošljavanje ŽS	15.115	9
	Javni radovi	Nezaposlene osobe	Služba za zapošljavanje ŽS	439.734	247
	Zapošljavanje osoba koje su izašle iz sustava javne brige	Nezaposlene osobe koje su izašle iz sustava javne brige	Služba za zapošljavanje ŽS	28.800	1
	Zapošljavanje članova šehidskih obitelji i obitelji poginulih branitelja	Nezaposlene osobe članovi šehidskih obitelji	Služba za zapošljavanje ŽS	835.200	85
	Javni radovi PLUS	Nezaposlene osobe	Služba za zapošljavanje ŽS	180.378	102
	Zapošljavanje u javne zdravstvene ustanove i ustanove iz oblasti socijalne skrbi	Nezaposleni medicinski kadar	Služba za zapošljavanje ŽS	1.048.800	87
	Zapošljavanje razvojačenih branitelja komunalnom gospodarstvu	Nezaposleni razvojačeni branitelji	Služba za zapošljavanje ŽS	681.600	71
	Samozapošljavanje šehidskih obitelji i obitelji poginulih branitelja	Nezaposlene osobe članovi šehidskih obitelji	Služba za zapošljavanje ŽS	90.000	9
UKUPNO				5.561.153,64	1.067

Za realizaciju navedenih mjera i programa ukupno su predviđena sredstva u iznosu od 5.561.153,64 KM, kojim je do konca 2021. godine obuhvaćeno 1.067 osoba.

4.8. Savjetodavni rad i posredovanje u službama za zapošljavanje

Sukladno Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, županijske službe za zapošljavanje su nadležne za posredovanje u zapošljavanju, suradnju s obrazovnim ustanovama, profesionalnu orijentaciju nezaposlenih i drugih osoba pri izboru zanimanja, stručnu obuku nezaposlenih i prekvalifikaciju zaposlenih za čijim radom je prestala potreba, poticanje otvaranja novih radnih mjesta i poduzimanje drugih poticajnih mjera. Federalni zavod prati, koordinira, usklađuje i pruža pomoć u provedbi navedenih aktivnosti. Prema Pravilniku o evidencijama u oblasti zapošljavanja (»Službene novine Federacije BiH«, broj 74/18) županijske službe za zapošljavanje provode aktivnosti grupnog informiranja, individualnog savjetovanja, individualnih konzultacija i aktivnosti u svrhu pripreme za rad u cilju aktivnog traženja posla i bržeg pronalaska zaposlenja nezaposlenih osoba. Ove aktivnosti provode se u deset županijskih službi za zapošljavanje, u okviru kojih se nalazi 79 općinskih biroa za zapošljavanje.

Tablica 11: Pregled broja zaposlenika u biroima za zapošljavanje FBiH

Županija	Broj biroa	Šefovi biroa	Savjetodavci	Referenti
Unsko-sanska	8	8	13	11
Posavska	3	3	2	1
Tuzlanska	13	12	24	25
Zeničko-dobojska	12	12	38	13
Bosansko-podrinjska	3	1	3	2
Srednjobosanska	12	12	23	6
Hercegovačko-neretvanska	9	10	18	6
Zapadnohercegovačka	4	4	10	4
Županija Sarajevo	9	8	19	24
Županija 10	6	6	9	0
UKUPNO	79	76	159	92

Tijekom 2021. godine aktivnosti u općinskim biroima za zapošljavanje su u najvećoj mjeri bile uvjetovane epidemiološkom situacijom prouzročenom pandemijom virusa COVID-19. U 2021. godini, u općinskim biroima za zapošljavanje Federacije BiH bilo je zaposleno 76 šefova biroa, 159 savjetodavaca za rad s nezaposlenim osobama i 92 referenta na poslovima evidentičara i savjetodavnim poslovima.

Tablica 12: Pregled broja nezaposlenih uključenih u individualne savjetodavne aktivnosti

Županija	Individualno savjetovanje -ukupno	Individualni plan zapošljavanja (IPZ)				Pronašli zaposlenje
		Lakše zapošljive osobe	Srednje zapošljive osobe	Teže zapošljive osobe	Ukupno	
Unsko-sanski	4.236	1.225	286	28	1.539	505
Posavska	1.006	436	385	86	904	649
Tuzlanska	16.143	8.935	18.277	24.506	51.718	20.296
Zeničko-dobojska	8.261	3.777	1.686	300	5.763	2.404
Bosansko-podrinjska	766	205	0	561	766	566
Srednjobosanska	5.746	943	687	275	2.369	941
Hercegovačko-neretvanska	9.627	2.106	113	51	2.270	884
Zapadnohercegovačka	3.480	304	223	108	569	1.947
Županija Sarajevo	2.743	759	417	153	1.329	1.317
Županija 10	606	484	57	65	606	442
UKUPNO	52.614	19.174	22.131	26.133	67.833	29.951

U 2021. godini, za 52.614 nezaposlenih osoba pružene su usluge individualnog savjetovanja.

U Tablici br.12 prikazani su podatci po županijskim službama za zapošljavanje, strukturi IPZ-a po stupnju zapošljivosti nezaposlenih osoba, te broju osoba koje su pronašle zaposlenje. Savjetodavci su u deset (10) županijskih službi za zapošljavanje s nezaposlenim osobama izradili 67.833 individualna plana za zapošljavanje (IPZ), a ukupno 29.951 osoba je pronašla zaposlenje. Individualni plan zapošljavanja (IPZ) prema članku 17. Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja („Službene novine Federacije BiH“, broj: 74/18) predstavlja obvezujući dokument u kojem su definirane aktivnosti i obveze nezaposlene osobe i službe za zapošljavanje, kao i rokovi njihove provedbe.

Kada je riječ o grupnom informiranju, te grupnim obukama nezaposlenih osoba za aktivno traženje posla, u 2021. godini ove aktivnosti su zbog pandemije provođene u znatno smanjenom opsegu, te je 5.231 nezaposlena osoba sudjelovala u grupnom informiranju / info seminarima.

Tijekom 2021. godine službe za zapošljavanje su po zahtjevima poslodavaca objavile ukupno 23.201 oglas za 56.215 radnih mjesta. Ukupno 40.561 nezaposlena osoba je upućena na intervju kod poslodavaca, dok je uspješno realizirano 16.206 posredovanja u zapošljavanju.

Tablica 14: Pregled posredovanja u 2021. godini

Županija	Broj mjesta objavljenih u oglasima	Broj oglašanih mjesta	Broj osoba upućenih na intervju	Broj uspješno realiziranih posredovanja
Unsko-sanska	784	2.019	2.404	96
Posavska	374	167	385	131
Tuzlanska	7.571	4.797	5.093	1.997
Zeničko-dobojska	6.792	12.187	7.894	3.593
Bosansko-podrinjska	93	49	3.850	672
Srednjobosanska	654	22.561	9.641	844
Hercegovačko-neretvanska	3.338	1.831	1.932	1.157
Zapadnohercegovačka	520	783	1.274	65
Županija Sarajevo	2.960	11.609	7.912	7.529
Županija 10	115	212	176	122
UKUPNO	23.201	56.215	40.561	16.206

4.9. Suradnja s obrazovnim sustavom

Suradnja s obrazovnim sustavom u smislu profesionalnog informiranja učenika pred nastavkom školovanja, jeste zbog epidemiološke situacije u 2021. godini u većini službi za zapošljavanje bila ograničena.

Aktivnosti su se bazirale na razmjenu podataka o najbrojnim zanimanjima i sudjelovanje predstavnika Zavoda i službi u različitim projektima s predstavnicima obrazovnog sustava.

5. AKTIVNOSTI KOJE SE REALIZIRAJU U SURADNJI S AGENCIJOM ZA RAD I ZAPOSŁJAVANJE BiH

5.1. Zapošljavanje bosanskohercegovačkih zdravstvenih djelatnika –njegovatelja u Saveznoj Republici Njemačkoj

Na temelju Dogovora o posredovanju pri zapošljavanju radnika iz Bosne i Hercegovine u Saveznoj Republici Njemačkoj, potpisanog između Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine i Centralnog ureda za međunarodno stručno posredovanje Savezne agencije za rad Njemačke, i Operativnog protokola za provedbu Dogovora potpisanog između Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Federalnog zavoda za zapošljavanje, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH objavljen je Javni poziv za prijavu za zapošljavanje djelatnika za zdravstvenu njegu u Njemačkoj po osnovi „Triple win“ programa.

U 2021. godini zaposlenje u SR Njemačkoj na poslovima njegovatelja dobilo je ukupno 487 osoba iz Bosne i Hercegovine, od čega je 330 osoba iz Federacije BiH (56 manje u odnosu na 2020. godinu).

Od ukupnog broja osoba koje su dobile zaposlenje (487), na program „Triple win“ odnose se 92 osobe, od kojih su 63 osobe iz Federacije BiH, dok su ostali zaposleni po proceduri za poznatog poslodavca.

5.2. Zapošljavanje državljana Bosne i Hercegovine u Republici Sloveniji

U 2021. godini, sukladno provedbi Sporazuma o zapošljavanju državljana Bosne i Hercegovine u Republici Sloveniji, broj izdatih radnih dozvola za Sloveniju, zaključno s 30.11.2021. (podatke za prosinac još čekamo) iznosi 17.917. iz Bosne i Hercegovine (10.030 više u odnosu na 2020. godinu), od čega je preko 64% iz Federacije BiH.

Najviše su se iz Bosne i Hercegovine tražili radnici sljedećih zanimanja: vozači (razne kategorije, uključujući i međunarodni transport), varioci, tesari, zidari, bravari, elektroinstalateri, fasaderi i druga zanimanja.

5.3. Ferijalni rad studenata u Saveznoj Republici Njemačkoj

Koncem 2020. godine raspisan je javni poziv za Ferijalni rad studenata u Saveznoj Republici Njemačkoj. Broj studenata koji su dobili radne ponude u okviru programa Ferijalnog rada u SR Njemačkoj u 2021. godini je 20. Od ovog broja 16 studenata je iz FBiH.

6. MONITORING I EVALUACIJA

U 2021. godini nastavljene su aktivnosti unaprjeđenja monitoringa i evaluacije programa aktivne politike zapošljavanja s ciljem dobijanja adekvatnih podataka o realizaciji i ocjeni učinkovitosti ovih programa.

U suradnji s projektom „Unaprjeđenje istraživanja tržišta rada“ koji financira EU izrađena je Evaluacija mjere Zapošljavanje žena 2018 čiji je cilj bio integracija nezaposlenih žena na tržište rada i sprječavanje dugotrajne nezaposlenosti žena. U sklopu evaluacije ove mjere anketirani su sudionici u realizaciji, poslodavci i korisnice mjere, a o čemu su sačinjena dva izvješća (u formi nacрта). Provjerom održivosti zaposlenja vidljivo je da je nakon 6 mjeseci, od završetka ugovora o sufinanciranju zapošljavanja, još uvijek bilo zaposleno čak 58% korisnica, a nakon 12 mjeseci 56% korisnica, te da su u prosjeku korisnice bile nezaposlene čak 35 mjeseci prije uključanja u realizaciju ove mjere. Važno je istaći da je održivost zaposlenja provjeravana i tijekom lockdowna usljed pandemije COVID-19, te se sami tim može smatrati da su postignuti veoma dobri rezultati. U strukturi osoba koje su ostale zaposlene, i dalje se nalazi najveći postotak onih koje su bile dugoročno nezaposlene, odnosno kod kojih je prekinuta dugoročna nezaposlenost.

Pored toga, u sklopu *Projekta potpore zapošljavanja* koji se realizira u suradnji sa Svjetskom bankom, utvrđeno je da su dvije mjere aktivne politike zapošljavanja redizajnirane na temelju monitoringa, te su po toj osnovi stečeni uvjeti za transfer u iznosu od 1 milijuna eura. Na temelju monitoringa i evaluacije programa aktivne politike zapošljavanja iz 2020. godine, izvršenog u suradnji s Jedinicom za implementaciju projekata pri Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike utvrđeno je izvršenje indikatora iz četvrte godine *Projekta potpore zapošljavanju*, a koji se odnosi na zapošljavanje najmanje 1.000 mladih nezaposlenih osoba i 500 teže zapošljivih nezaposlenih osoba, te su sukladno tomu stvorene pretpostavke za transfer prema Federalnom zavodu u iznosu od 1,8 milijuna eura. U okviru ovog monitoringa anketirana je 681 osoba koja je zaposlena kroz poticaje iz *Programa sufinanciranja zapošljavanja 2020*, pri čemu je 81% anketiranih izjavilo da im je ovaj program pomogao pronaći posao, a 95% je izjavilo da su stekli nova ili značajno unaprijedili postojeća znanja i vještine. Značajan broj su činile dugoročno nezaposlene osobe, tj. 25% je bilo nezaposleno od jedne do pet godina, a 13% je bilo pet i više godina nezaposleno. Anketirano je i 477 poslodavaca korisnika poticaja iz ove mjere, a koji su na skali od 1 do 5 dali prosječnu ocjenu zadovoljstva predmetnim programom od 4,48. Također, kroz monitoring aktivnosti *Projekta potpore zapošljavanju* utvrđeno je da su službe za zapošljavanje u Federaciji BiH profilirale i izradile individualne planove zapošljavanja za dodatnih najmanje 20.000 nezaposlenih, čime je potvrđeno izvršenje još jednog indikatora iz ovog projekta i uvjeti za transfer u iznosu od 1 milijuna eura. Utvrđeno je i da je povećan broj prikupljenih oglasa / slobodnih radnih mjesta u odnosu na 2017. godinu (transfer od 1 milijun eura), te da su osigurana sredstva za povećani broj novoregistriranih nezaposlenih osoba - korisnika novčane naknade koji je trebao biti povećan za najmanje 3.600 osoba u odnosu na prethodno razdoblje, a za koji rezultat je ostvaren transfer od 2,12 miliona eura.

Također, koncem 2021. godine po preporuci Ureda za reviziju institucija u FBiH, na uzorku od 197 ugovora, u službama za zapošljavanje provedena je kontrola i praćenje izvršenja ugovornih obveza po *Programu sufinanciranja zapošljavanja 2021* i *Programu sufinanciranja samozapošljavanja – Start-up 2021*, uz provjeru

ispravnosti dokumentacije i izvršenja ugovornih obveza. Konstatirano je da su obveze izvršavane sukladno odredbama programā i zaključenih ugovora.

7. ZAPOSŁJAVANJE STRANACA

Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba regulirano je da je Federalni zavod nadležan za odobravanje zapošljavanja stranih državljana i osoba bez državljanstva na prijedlog županijskih službi za zapošljavanje, a sukladno Zakonu o zapošljavanju stranaca („Službene novine Federacije BiH“, broj 111/12), Zakonu o strancima („Službeni glasnik BiH“, broj 88/15) i Proceduri za izdavanje radne dozvole od 6.6.2011. godine, kojima su, između ostalog, definirani uvjeti i način izdavanja.

U izvještajnom razdoblju izdata je 1.721 važeća radna dozvola stranim državljanima na razdoblje od tri mjeseca do jedne godine, što je za 78 dozvola više u odnosu na prethodnu godinu.

Radne dozvole uglavnom su izdate stranim državljanima koji su osnivači tvrtki u Federaciji BiH i/ili su u njima osobe ovlaštene za zastupanje subjekta upisa u unutarnjem i vanjskom prometu, direktori i izvršni direktori.

Najviše radnih dozvola izdato je za rad u sljedećim oblastima: trgovina, poslovanje nekretninama, hotelijerstvo i ugostiteljstvo; prerađivačka industrija; ostale uslužne djelatnosti; umjetnost, zabava i rekreacija; stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti i obrazovanje.

Od 1.721 stranog državljana kojima je data važeća radna dozvola (iz 80 država), 853 je VSS i VŠS, 20 - VKV, 598 - SSS, 70 - KV, 81 - PK, 84 - NK, te 15-NSS. Razlog izdavanja radnih dozvola strancima s nižim stupnjem obrazovanja i kvalifikacije jeste to što za određeni broj stranaca upisanih u sudski registar (osnivači tvrtki - direktori, zamjenici direktora, izvršni direktori), te samostalnih obrtnika po rješenjima službi lokalnih zajednica, sukladno važećim propisima u postupku zapošljavanja stručna sprema nije od utjecaja za izdavanje radne dozvole, niti se vrši provjera da li na evidenciji nezaposlenih ima osoba koje ispunjavaju uvjete poslodavca.

U 2021. godini od 620 važećih radnih dozvola koje se računaju u kvotu izdato je 544, od kojih se na novoizdate odnosi 351, a na produljene 269. Pored radnih dozvola koje se računaju u kvotu, izdata je 1.101 radna dozvola koja se ne računa u kvotu prema članku 65. Zakona o strancima.⁸ U okviru odgovarajuće baze podataka, Agenciji za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine dostupni su podatci o izdatim, produljenim, poništenim i važećim radnim dozvolama za strance po državama podrijetla, djelatnostima, kvalifikaciji, godinama života i spolu i drugim relevantnim podacima, a u svrhu izvješćivanja prema Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.

⁸ Sukladno članku 65. Zakona o strancima „Radna dozvola može se izdati neovisno o utvrđenoj godišnjoj kvoti radnih dozvola u sljedećim slučajevima: a) strancu koji ima obrazovanje koje odgovara visokom obrazovanju, završenom poslijediplomskom ili doktorskom studiju u BiH; b) strancu čiji se rad u BiH temelji na međunarodnom sporazumu; c) strancu koji obavlja ključne poslove u poslovnom subjektu, a koji nije izuzet od potrebe posjedovanja radne dozvole po osnovi međunarodnog sporazuma; d) učiteljima ili nastavnicima koji izvode ili pomažu u nastavi u obrazovnim ustanovama zbog svojeg specifičnog znanja; e) profesionalnim sportašima ili sportskim djelatnicima koji rade u BiH na temelju valjano zaključenog ugovora; f) strancu koji se odrekao državljanstva BiH ili g) strancu koji je u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici sa strancem s odobrenim stalnim boravkom u BiH ili je dijete stranca s odobrenim stalnim boravkom u BiH.“

Tablica 15: Broj izdatih radnih dozvola koje se računaju u kvotu i koje se ne računaju u kvotu u Federaciji BiH u 2021. godini

2021	Radne dozvole koje se računaju u kvotu utvrđenu Odlukom Vijeća ministara BiH			Radne dozvole koje se ne računaju u kvotu			Ukupno izdate radne dozvole
	Produljene	Novoizdate	Ukupno - kvota	Produljene	Novoizdate	Ukupno izvan kvote	
	269	351	620	402	699	1.101	1.721

Tablica 16: Pregled izdatih radnih dozvola u Federaciji BiH u 2021. godini, po državama i kvalifikacijskoj strukturi

Red. br.	Država	Kvalifikacijska struktura							Ukupno
		NSS	NK	PK	KV	SSS	VKV	VSS i VŠS	
1.	Turska	2	11	6	11	71	3	113	217
2.	Srbija	1	4	62	16	71	3	35	192
3.	Hrvatska	0	0	2	5	67	3	76	153
4.	Kuvajt	3	6	2	1	35	0	75	122
5.	Saudijska Arabija	1	7	0	0	38	0	62	108
6.	Ujedinjeni Arapski Emirati	1	8	0	0	18	0	65	92
7.	Sirijska Arapska Republika	1	11	1	3	32	2	37	87
8.	Egipat	0	4		1	11	0	52	68
9.	Crna Gora	0	1	1	3	24	0	24	53
10.	Sjedinjene Američke Države	0	1	0	0	18	0	26	45
11.	Italija	0	1	1	2	20	2	18	44
12.	Katar	0	5	0	0	10	0	20	35
13.	Jordan	0	2	0	0	11	0	20	33
14.	Njemačka	0	2	0	4	12	1	13	32
15.	Kina	1	0	0	3	19	0	5	28
16.	Pakistan	1	0	1	0	14	0	10	26
17.	Slovenija	0	1	0	0	9	0	15	25
18.	Sjeverna Makedonija	0	2	3	5	9	0	5	24
19.	Ujedinjeno Kraljevstvo	0	0	0	0	5	0	16	21
20.	Libijska Arapska Džamahirija	0	0	0	0	1	0	20	21
21.	Jemen	0	0	0	0	3	0	17	20
22.	Indija	0	0	0	0	1	1	16	18
23.	Austrija	0		0	3	11	0	3	17
24.	Oman	1	4	0	0	2	0	10	17
25.	Ruska Federacija	0		0	0	4	1	10	15

26.	Islamska Republika Iran	0	3	0	0	6	0	5	14
27.	Bahrein	0	1	0	0	6	0	6	13
28.	Palestinska Teritorija (Zapadna Obala i Pojas Gaze)	0	0	0	0	4	0	9	13
29.	Nizozemska	0	1	0	1	9	0	2	13
30.	Malezija	0		2	0	5	0	2	9
31.	Irak	0	1	0	0	2	0	5	8
32.	Ukrajina	0	0	0	1	2	0	4	7
33.	Nepal	0	0	0	3	3	1	0	7
34.	Libanon	0	0	0	0	2	0	4	6
35.	Rumunjska	0	1	0	1	1	0	3	6
36.	Češka	0	0	0	0	2	1	3	6
37.	Filipini	1	0	0	0	4	0	1	6
38.	Gana	0	1	0	0	3	0	1	5
39.	Švicarska	0	0	0	1	1	0	3	5
40.	Brazil	0	1	0	0	4	0	0	5
41.	Francuska	0	0	0	0	1	0	4	5
42.	Slovačka	0	0	0	2	3	0	0	5
43.	Poljska	0	0	0	0	1	1	3	5
44.	Danska	0	1	0	0	0	0	3	4
45.	Sudan	0	0	0	0	2	0	2	4
46.	Australija	0	0	0	0	1	0	3	4
47.	Kanada	0	0	0	0	0	0	3	3
48.	Španjolska	0	0	0	0	1	0	2	3
49.	Grčka	0	0	0	0	1	0	2	3
50.	Moldova	1	1	0	0	0	0	1	3
51.	Švedska	1	0	0	2	0	0	0	3
52.	Bjelorusija	0	0	0	0	2	0	1	3
53.	Argentina	0	2	0	0	1	0	0	3
54.	Bugarska	0	0	0	0	1	0	1	2
55.	Tunis	0	0	0	0	1	0	1	2
56.	Kazahstan	0	0	0	0	0	0	2	2
57.	Belgija	0	0	0	1	0	0	1	2
58.	Izrael	0	0	0	1	1	0	0	2
59.	Bangladeš	0	0	0	0	2	0	0	2
60.	Finska	0	0	0	0	1	0	1	2
61.	Maroko	0	0	0	0	2	0	0	2
62.	Indonezija	0	0	0	0	2	0	0	2
63.	Alžir	0	0	0	0	0	0	2	2

64.	Senegal	0	0	0	0	1	0	0	1
65.	Turkmenistan	0	0	0	0	0	0	1	1
66.	Irska	0	0	0	0	0	0	1	1
67.	Kolumbija	0	0	0	0	1	0	0	1
68.	Kipar	0	0	0	0	0	0	1	1
69.	Mongolija	0	0	0	0	1	0	0	1
70.	Liberija	0	0	0	0	0	0	1	1
71.	Zimbabve	0	0	0	0	1	0	0	1
72.	Litvanija	0	0	0	0	0	0	1	1
73.	Kosta Rika	0	0	0	0	0	0	1	1
74.	Ekvador	0	0	0	0	0	0	1	1
75.	Etiopija	0	1	0	0	0	0	0	1
76.	Mayotte (Fr)	0	0	0	0	0	0	1	1
77.	Japan	0	0	0	0	0	0	1	1
78.	Mijanmar	0	0	0	0	0	1	0	1
79.	Šri Lanka	0	0	0	0	1	0	0	1
80.	Kongo	0	0	0	0	0	0	1	1
UKUPNO		15	84	81	70	598	20	853	1.721

Od ukupnog broja izdatih radnih dozvola stranim državljanima na Županiju Sarajevo se odnosi 64%.

Tablica 16: Pregled izdatih radnih dozvola u Federaciji BiH u 2021. godini, po županijama

Županija	Broj radnih dozvola
Unsko-sanska	83
Posavska	22
Tuzlanska	108
Zeničko-dobojska	122
Bosansko-podrinjska	16
Srednjobosanska	51
Hercegovačko-neretvanska	146
Zapadnohercegovačka	62
Županija Sarajevo	1.100
Županija 10	11
UKUPNO	1.721

8. AKTIVNOSTI NA UNAPRJEĐENJU RADA FEDERALNOG ZAVODA I ŽUPANIJSKIH SLUŽBI ZA ZAPOSŁJAVANJE

U 2021. godini aktivnosti jačanja kapaciteta kroz unaprjeđenje ljudskih resursa, primjene sustava financijskog upravljanja i kontrola provedene su sukladno epidemiološkoj situaciji.

8.1. Stručno osposobljavanje zaposlenika

U cilju održavanja dostignute razine i unaprjeđenja institucionalnog kapaciteta Federalnog zavoda, edukacija zaposlenika radi povećanja razine stručnog znanja i kompetencija se odvijala sukladno okolnostima. Koncept upravljanja ljudskim resursima provodi se sukladno godišnjem Programu edukacije radnika, koji obuhvata niz aktivnosti (seminari, radionice, radno-edukativni sastanci i dr.), a o izvršenoj edukaciji se sačinjava godišnje izvješće.

Edukacije zaposlenika su provedene iz sljedećih oblasti: javne nabave, zaštita na radu, upravni postupak, gender odgovoran proračun, migracije radne snage, istraživanje tržišta rada, statistika tržišta rada, monitoring i evaluacija mjera aktivne politike zapošljavanja i dr., a sve ovisno o opisu poslova i odgovornosti, te dostignutoj osposobljenosti radnika, kao i iskazanim potrebama i objektivnim mogućnostima.

Nakon proglašenja pandemije COVID-19 edukacije su se odvijale uglavnom putem on-line platformi i uz potporu partnerskih institucija, organizacija i projekata, kao što su Međunarodna organizacija rada (ILO), Svjetska banka, EU projekt „Unaprjeđenje istraživanja tržišta rada“ i dr. Osim edukacije zaposlenika Federalnog zavoda, a sukladno svojim nadležnostima, radi stručnog usavršavanja, razmjene znanja i iskustava zaposlenika, u neke od određenih spomenutih edukacija uključeni su bili i zaposlenici županijskih službi za zapošljavanje.

8.2. Plan integriteta Federalnog zavoda

Sukladno Strategiji za prevenciju i borbu protiv korupcije 2015-2019 i Planu integriteta Federalni zavod je izvršio pripremu za analizu provedbe mjera iz Plana integriteta za upravljanje rizikom i unaprjeđenje integriteta institucije za 2021. godinu.

8.3. Primjena financijskog upravljanja i kontrole

U 2021. godini u okviru sustava financijskog upravljanja i kontrole (FUK) kontinuirano se poduzimaju aktivnosti na unaprjeđenju i razvitku, te se redovito vrši ažuriranje postojećih procesa iz Mape procesa, kao i izrada novih sukladno potrebama poslovanja. Izvršene su pripreme za korištenje elektronske platforme za FUK u koordinaciji sa Središnjem harmonizacijskom jedinicom.

Također, u kontekstu upravljanja rizicima, provode se aktivnosti sukladno Strategiji upravljanja rizicima u Federalnom zavodu kojom je utvrđena usmjerenost Federalnog zavoda prema upravljanju rizicima, redovito ažuriranje Registra rizika i uvođenje kontrolnih mehanizama za smanjenje rizika u provedbi aktivnosti radi dostizanja strateških i operativnih ciljeva.

9. INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE

Zakonska obveza Federalnog zavoda jeste da vodi i objedinjuje zbirne evidencije u oblasti rada i zapošljavanja od interesa za Federaciju BiH i da predlaže mjere i potrebna sredstva za razvitak i funkcioniranje jedinstvenog informacijskog sustava u ovoj oblasti. Federalni zavod je osigurao nesmetano funkcioniranje Jedinstvenog informacijskog sustava (JIS) u oblasti zapošljavanja kroz odgovarajuće održavanje hardverskih i softverskih komponenti, mrežne opreme, te licencija neophodnih za nesmetan rad Federalnog zavoda i županijskih službi za zapošljavanje.

9.1. Aplikacija

9.1.1. Eksploatacija aplikacije

Tijekom 2021. godine izvršeno je više uspješnih migracija podataka iz evidencije nezaposlenih osoba i trenutačno se vrše testne migracije evidencije novčanih naknada u Službi za zapošljavanje ZDŽ. Prema trenutačnom stanju migracija novčanih naknada i planiranih obuka zaposlenika, a ovisno o epidemiološkoj situaciji, realno je očekivati da će Služba za zapošljavanje ZDŽ u skorije vrijeme implementirati sve funkcionalnosti JIS aplikacije. Suštinski progres u usvajanju svih funkcionalnosti JIS aplikacije je izvršen u Službi za zapošljavanje ŽS gdje je uspješno izvršena testna migracija evidencija nezaposlenih osoba i izvršene su pripremne radnje na migraciji novčanih naknada. S obzirom na rezultate migracija u Službi za zapošljavanje ŽS, stanje spremnosti Službe, planirane obuke zaposlenika, epidemiološku situaciju i druge čimbenike realno je očekivati da će Služba u skorije vrijeme implementirati sve funkcionalnosti JIS aplikacije.

Bitno je naglasiti da, u obje službe, temeljni skup problema čine podatci, kako iz evidencija nezaposlenih osoba tako i novčane naknade, koji su u prethodna informacijska rješenja (EPIS-ZDK i LOTUS-KS) migrirani za razdoblje 1996.-2000. godina, dakle prije uspostave istih.

Izveštaj o stanju eksploatacije JIS aplikacije u kantonalnim službama za zapošljavanje u FBiH

R. broj	Moduli	Unsko-sanski kanton	Posavski kanton	Tuzlanski kanton	Bosansko-podrinjski kanton Goražde	Srednjobosanski kanton	Zeničko-dobojski kanton	Hercegovačko-neretvanski kanton	Zapadnohercegovački kanton	Kanton Sarajevo	Kanton 10
1	Šifarnici	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2	Evidencija NO	x	x	x	x	x	y	y	y	y	y
3	Evidencija slobodnih radnih mjesta	x	x	x	x	x					
4	Uparivanje ponude i potražnje	x	x	x	x	x					
5	Evidencija poslodavaca	x	x	x	x	x	y	y	y	y	y
6	Pravo (mat. Sig. NO)										
7	novcana naknada	x	x	x	x						
8	dokup staža	x	x	x	x	x					
9	zdravstveno osig.	x	x	x	x	x					
	radne dozvole/stranci	x	x	x	x	x					
10	Obrasci	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
11	APZ	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
12	IPZ	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
13	Izveštaji	x	x	x	x	x	y	y	y	y	y
14	Integracije i administracija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
15	BI izveštaji	x	x	x	x	x					

x: modul JIS aplikacije se koristiti

y: modul JIS aplikacije se ne koristiti trenutno

9.1.2. Modul APZ – (aktivne politike zapošljavanja)

Pored naprijed navedenih, veoma bitnih, koraka u usvajanju JIS aplikacije, tijekom 2021. godine, izvršena su ili su pokrenute sve aktivnosti na značajnom unaprjeđenju JIS aplikacije u modulu APZ. Tijekom 2021. godine izvršene su značajne nadogradnje modula na zaokruživanju poslovnih procesa od zaprimanja aplikacija, njihove obrade do izrade naloga za plaćanje. Također, zaokružen je osnovni set izvještajnih mehanizama u vezi s realizacijom APZ.⁹

9.1.3. Ostale intervencije

Započete su aktivnosti na izradi informatičke funkcionalnosti koja osigurava razmjenu podataka između županijskih službi za zapošljavanje i jedinstvenog registra korisnika gotovinskih naknada na koje se ne uplaćuju doprinosi. Podatci koji se trebaju slati u Jedinstveni registar definiran je Zakonom o jedinstvenom registru korisnika gotovinskih naknada na koje se ne isplaćuju doprinosi.

9.2. Mrežna oprema

Tijekom 2021. godine nastavljene su kontinuirane aktivnosti u sklopu mrežnog okruženja i mrežnih komunikacija u Federalnom zavodu. U 2021. godini je potpisan ugovor za linkove od 70 Mbps na primarnoj lokaciji i 20 Mbps za vezu između primarne i rezervne lokacije. Obnovljen je ugovor o tehničkoj pomoći, kao i Smartnet potpora s proizvođačem opreme Cisco kojim su osigurani servisi čime osiguravamo najnovije verzije IOS-a na mrežnim uređajima, pristup certificiranoj potpori i kadrovima proizvođača opreme, zamjena kompletnog uređaja, ako bi postojeći prestao s radom. Završeno je niz tehničkih intervencija za korisnike u županijskim službama za zapošljavanje na mrežnoj opremi i mrežnim servisima. Realizirana je nabava redundantnog firewalla nove generacije Fortinet, pa je napravljen klaster s već nabavljenim Fortinet firewallom s kojim je u aktiv-aktiv modu. Na ovim NGFW je segmentirana mreža u četiri zasebna firewalla za lakšu i učinkovitiju administraciju segmenata mreže.

9.3. Računarske jedinice

U 2021. godini izvršena je nadogradnja memorijskim RAM pločicama za 200 računarskih jedinica koje su nabavljene u javnoj nabavi iz 2017. godine, te su nadograđeni svi računari koji su u uporabi u Federalnom zavodu i županijskim službama za zapošljavanje.

⁹ Intervencija na Modulu APZ u JIS-u – Web portal FZZZ (Registracija fizičkih osoba na web portalu FZZZ-a), Intervencija na Modulu APZ u JIS-u – Web portal (Odbijanje pojedinačne mjere unutar prijave), Intervencija na Modulu APZ u JIS-u (TP 2 nadogradnja postojeće funkcionalnosti), Intervencija na Modulu APZ u JIS-u (Ova intervencija je sukladna zapisniku radnog sastanka 3.12) Intervencija na modulu Prava (Dorada obrazaca za novčanu naknadu (zahtjev ŽS Tuzla, dorada obrazaca)), Intervencija na Modulu APZ u JIS-u (storniranje ugovora), Dodatno unaprjeđenje izvještaja APZ modula u JIS-u (zahtjev Svjetske banke), Modul APZ Zahtjev za nadogradnja aneks ugovora 08.04.2021, Modul APZ - Zahtjev za nadogradnju izvješća 30.04.2021, Zahtjev za nadogradnju APZ modula u JIS, 8.9.2021. godine (Intervencija na Modulu APZ u JIS-u TP 2 – nadogradnja postojeće funkcionalnosti, Z1 - J1T - nadogradnja obrazaca KS Tuzla (Dorada obrazaca za Novčanu naknadu. Pored ovih obrazaca, dobavljač će uraditi i druge funkcionalnosti koje proističu iz Konsolidiranog zapisnika, koji se nalazi u privitku ovog zahtjeva.) Zahtjev za nadogradnju - Z1 – WebPortal (Nadogradnja statistike koja se importuje u web portal, objava podataka o zaposlenim osobama preuzetih od Federalnog zavoda za statistiku, Zahtjev za nadogradnju APZ modula u JIS, 3.12.2021. godine (samo prva stavka bez proračuna i krugova prijave) Urađena je i nadogradnja APZ i IPZ izvješću: PZ, Pregled brojčanog stanja IPZ-ova po statusu, Pregled NO sa IPZ-om po polu i trajanju nezaposlenosti, Pregled NO sa IPZ-om po spolu i razini obrazovanja. APZ: APZ Pregled proračuna, APZ Pregled broja ugovora, APZ Prijave na čekanju po mjerama, APZ Pregled stanja ugovora po mjerama, APZ detaljni pojedinačni pregled ugovora APZ Pregled poslodavaca i zaposlenika.

10. UPRAVNI ODBOR

Sukladno Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine Federacije BiH“, br. 41/01, 22/05, 9/08) Federalnim zavodom upravlja Upravni odbor koji ima sedam (7) članova. Predsjednika i članove Upravnog odbora imenuje i razrješava Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na način propisan zakonom. Predsjednik i članovi Upravnog odbora imenuju se na razdoblje od četiri godine. Djelokrug rada Upravnog odbora utvrđen je Statutom Federalnog zavoda za zapošljavanje, a način rada reguliran je Poslovníkom o radu koji je utvrdio i donio Upravni odbor Zavoda.

U izvještajnom razdoblju od 1.1. do 31.12.2021. godine Upravni odbor je održao četrnaest (14) sjednica, na kojima su se donosile odluke i usvajali akti iz djelokruga rada Federalnog zavoda za zapošljavanje. Upravni odbor se imao priliku upoznati i s drugim aktima koji sadrže informacije u vezi s poslovanjem Zavoda.

Upravni odbor je na sjednicama u predmetnoj godini, rješavajući pitanja iz svoje nadležnosti, donio, između ostalog, i odluke o usvajanju programa aktivne politike zapošljavanja, i to: Program sufinanciranja zapošljavanja 2021, Program sufinanciranja samozapošljavanja Start-up 2021, Program „Obuka i rad 2021“, Program sufinanciranja zajedničkih projekata s drugim organizacijama i institucijama 2021, te Program sufinanciranja zapošljavanja Roma u 2021. godini.

Upravni odbor je razmatrao te usvojio Informaciju o stanju kreditnog portfolija komisionih kredita odobrenih u razdoblju od 2002.godine do 2005.godine iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje na ime podsticaja za zapošljavanje. Sagledavanjem cjelokupnog stanja po datim komisionim kreditima, s posebnim osvrtom na dosadašnje aktivnosti i mjere poduzete s ciljem naplate potraživanja, može se zaključiti da su učinci u kontroli predmetnog kreditnog portfolija, kvaliteta i opseg informacija, te opseg rezultata u naplati predmetnog portfolija, značajno veći neposrednim uključivanjem Zavoda u poslove praćenja i naplate, a u odnosu na razdoblje isključivog rada komisionih banaka na predmetnom kreditnom portfoliju.

Upravni odbor je razmatrao i Izvješće o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2020. godinu, koji je nakon usvajanja upućen u daljnju proceduru putem resornog ministarstva. U zakonskom roku je donesen i Financijski plan Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2022. godinu i procjena plana za 2023. i 2024. godinu, te je isti pravodobno upućen u daljnju proceduru. Usvojene su i Odluka o izvršenju Financijskog plana Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2022. godinu, te Odluka o usvajanju Plana javnih nabava Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2022. godinu.

U kontekstu programiranja rada, odnosno donošenja strateških dokumenata za sljedeću godinu, odnosno za razdoblje 2022.-2024, Upravni odbor je donio i Odluku o usvajanju Programa rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2022. godinu. Odluku o usvajanju Trogodišnjeg plana rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za razdoblje 2022.-2024., kao i Odluku o usvajanju Godišnjeg plana rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2022. godinu.

11. KOORDINACIJA RADA ŽUPANIJSKIH SLUŽBI ZA ZAPOSŁJAVANJE

Zakonska nadležnost Federalnog zavoda, između ostalog, jeste i da prati, usklađuje i koordinira rad županijskih službi za zapošljavanje na provedbi utvrđene politike i mjera u oblasti zapošljavanja i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba. S tim u vezi, u 2021. godini umjesto planiranih mjesečnih 12 sastanaka zbog epidemiološke situacije održano je sedam (7) sastanaka direktora javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH na kojima su usuglašavana aktualna pitanja vezana uz oblast zapošljavanja, materijalno-socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, te razmatrani rezultati realizacije programa aktivne politike zapošljavanja radi dogovora o narednim programskim aktivnostima. Također, u 2021. godini, između Federalnog zavoda i županijskih službi za zapošljavanje potpisani su Sporazum o financiranju i realizaciji Programa sufinanciranja zapošljavanja 2021, Sporazum o financiranju i realizaciji Programa sufinanciranja samozapošljavanja Start-up 2021, kao i Protokol o suradnji Federalnog zavoda i županijskih službi za zapošljavanje u procesu unosa u JIS aplikaciju i objave oglasa/natječaja na web portalu www.fzzz.ba.

12. INFORMIRANJE

Federalni zavod je u oblasti informiranja svoje aktivnosti provodio sukladno Programu rada za 2021. godinu, Trogodišnjem planu rada Zavoda 2021-2023, Godišnjem planu rada za 2021. godinu, Strategiji komuniciranja 2021-2025. godine, te Zakonu o slobodi pristupa informacijama. U izvještajnom razdoblju putem web portala i službenih profila na socijalnim mrežama (Facebook i Instagram) Federalnog zavoda pravodobno je informirana javnost o aktivnostima i kretanjima na tržištu rada, te je održana visoka razina suradnje s medijima. Federalni zavod je medijima redovito dostavljao podatke, informacije, kao i priopćenja o svojim aktivnostima i kretanjima na tržištu rada, koja su preuzimana i objavljivana u tiskanim medijima, informativnim emisijama elektronskih medija i na internet portalima.

Također, navedene vijesti objavljivane su i na web portalu Federalnog zavoda (www.fzzz.ba), koji je u 2021. godini zabilježio 125.180 korisnika s ukupno 430.618 sesija i ukupno 2.338.827 pregleda stranice, čime je povećana razina posjećenosti internet stranice u odnosu na prethodnu godinu. Na web portal Federalnog zavoda u predmetnoj godini postavljeno je 39 objava. Facebook profil Federalnog zavoda, koji trenutačno broji preko 25.000 „pratitelja“, također je korišten kao medij za objavljivanje vijesti, korisnih informacija, kao i linkova za slobodna radna mjesta, a određen broj vijesti objavljen je i na Instagram profilu Federalnog zavoda. Zabilježena su 22 priloga na televizijskim i radiopostajama u Bosni i Hercegovini, uglavnom u informativnim emisijama, u okviru kojih su predstavnici Federalnog zavoda davali izjave u vezi s kretanjima na tržištu rada i predstavljali aktivnosti Federalnog zavoda. Na temelju pregleda arhiviranih članaka objavljenih u tiskanim medijima i na internet portalima može se konstatirati da je u 2021. godini u navedenim medijima u Bosni i Hercegovini objavljeno 18 članaka u kojima se spominje Federalni zavod. Broj objavljenih članaka i emitiranih priloga vjerojatno je veći jer spomenute brojke podrazumijevaju samo one medijske sadržaje koje smo uspjeli zabilježiti. U cilju informiranja stručne ali i šire javnosti, na web portalu Federalnog zavoda mjesečno su objavljivani statistički bilten i ostali statistički podatci o kretanjima na tržištu rada u Federaciji

BiH. Također, objavljeni su Izvešće o istraživanju tržišta rada, Analitičko-statistički godišnjak, tematska izvješća (smjernice za obrazovne i ekonomske politike) i ostali srodni dokumenti.

13. SURADNJA S DOMAĆIM I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA

Federalni zavod je u 2021. godini imao intenzivnu suradnju s Vladom Federacije BiH i Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike, naročito u vezi s provedbom aktivnosti na realizaciji *Projekta potpore* zapošljavanju. U tom kontekstu intenzivirana je suradnja i sa Svjetskom bankom (WB) s kojom se ostvaruje suradnja u sklopu navedenog četverogodišnjeg projekta, a koji se realizira uz zajam od Svjetske banke u ukupnom iznosu od 29 milijuna eura. U 2021. godini Federalni zavod je dostavio sve relevantne podatke za završetak ovog zahtjevnog projekta koji je podrazumijevao zapošljavanje 6.000 mladih i 15.000 teže zapošljivih, monitoring i redizajniranje mjera aktivne politike zapošljavanja, monitoring tržišta rada, izradu individualnih planova zapošljavanja za 30.000 nezaposlenih osoba, unaprjeđenje oglašavanja radnih mjesta i procesa posredovanja u zapošljavanju, naprednu uporabu web portala, izmjenu Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja

Također, suradnja je ostvarena i s međunarodnim institucijama kao što su Europska trening zaklada (ETF) i Zaklada Helvetas - projekt Moja budućnost, U sklopu projekta „Unaprjeđenje istraživanja tržišta rada“ financiranog od EU održan je niz edukacija za zaposlenike javnih službi za zapošljavanje u vezi s organiziranjem i provedbom istraživanja tržišta rada i monitoringa pojedinih mjera aktivne politike zapošljavanja i izrađen značajan broj izvješća o ovim aktivnostima.

U okviru regionalnog projekta „Platforma za zapošljavanje i socijalna pitanja“ (ESAP) koji realizira Regionalno vijeće za suradnju (RCC) pripremljena je radionica o aktivnim mjerama zapošljavanja, te su provedene pripremne aktivnosti za provedbu Benchlearninga u 2022. godini, pripremljeno je i izvješće o utjecaju COVID-19 na tržište rada.

U okviru projekta Europske unije „Obrazovanje za zapošljavanje u BiH“, komponenta 1. – „Prelazak obrazovanja na posao“, Federalni zavod za zapošljavanje sudjeluje u razvoju Strategije „Karijerne orijentacije u okviru cjeloživotnog učenja, na razini nadležnih institucija, a sukladno politici cjeloživotne karijerne orijentacije Europske unije

Putem Ureda za europske integracije Vlade Federacije BiH aktivno se participiralo u radu relevantnih pododbora u sklopu procesa izvješćivanja o realiziranim aktivnostima vezanim uz ispunjavanje postavljenih uvjeta za oblast tržišta rada.

Kontinuirano je ostvarivana suradnja s nadležnim institucijama za zapošljavanje: Agencijom za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Zavodom za zapošljavanje Republike Srpske i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH.

Ostvarena je i suradnja s javnim sveučilištima u Federaciji BiH, županijskim ministarstvima obrazovanja i ministarstvima za pitanja branitelja domovinskog rata, a data je potpora velikom broju aktivnosti, koje realiziraju različite nevladine organizacije a koje su u vezi s tržištem rada.

Nastavljena je uspješna suradnja s Gender centrom Federacije BiH, te je Federalni zavod u potpunosti izvršavao predviđene aktivnosti u vezi s realizacijom zadataka iz Akcijskog plana prevencije i borbe protiv nasilja u obitelji.

14. PREGLED OSNOVNIH PODATAKA I ZAKLJUČNA ZAPAZANJA

U 2021. godini prosječan broj zaposlenih u Federaciji BiH je iznosio 525.397 radnika, što je smanjenje za 5.235 radnika (1%) u odnosu na 2020, a prosječan broj nezaposlenih u 2021. godini bio je 311.679 i u odnosu na prosjek 2020. godine veći je za 9.902 (3,1%). Također, u 2021. godini s evidencija službi za zapošljavanje u Federaciji BiH zaposleno je 89.115 osoba, a na evidenciju nezaposlenih po prestanku radnog odnosa prijavilo se 75.933 osoba.

Sredstva ostvarena uplatom doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti koja su na raspolaganju županijskim službama za zapošljavanje nisu bila dovoljna za ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba (novčana naknada, zdravstveno osiguranje i mirovinsko-invalidsko osiguranje nezaposlenih osoba) i pokrivanje administrativnih troškova. Obveze službi za zapošljavanje po osnovi materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba u 2021. godini su iznosile:

- za novčanu naknadu 59.007.308 KM (za prosječno mjesečno 11.967 nezaposlenih osoba)
- za zdravstveno osiguranje 22.173.245 KM (za prosječno mjesečno 217.777 nezaposlenih osoba) i
- za mirovinsko-invalidsko osiguranje 2.383.390 KM (za prosječno mjesečno 404 nezaposlene osobe).

Stoga je Federalni zavod, sukladno zakonskim prioritetima raspoloživim financijskim sredstvima, nakon odobrenja Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, izvršio uplatu nedostajućih sredstava za sedam (7) županijskih službi za zapošljavanje u iznosu od 7.709.840 KM, što je za 11.000.739 KM manje nego u 2020. godini, što ukazuje na popravljivanje prilika na tržištu rada.

Također, osigurana su sredstva za realizaciju mjera i programa aktivne politike zapošljavanja započelih u prethodnom razdoblju, a srazmjerno raspoloživim financijskim sredstvima Federalnog zavoda, u 2021. godini stvorene su pretpostavke za implementaciju novih mjera:

- Program sufinanciranja zapošljavanja 2021
 - Tvoja prilika 2021 - Prvo radno iskustvo za mlade nezaposlene osobe dobi do 30 godina (253 osobe)
 - Tvoja prilika 2021 – sufinanciranje zapošljavanja osoba s radnim iskustvom dobi do 35 godina (96 osoba)
 - Zapošljavanje žena 2021 (517 osoba)
 - Prilika za sve 2021 (1.435 osoba)
 - Doprinos 500 2021 (12 osoba)
 - Zapošljavanje razvojačenih branitelja 2021 (20 osoba)
 - Periodično/sezonsko zapošljavanje 2021 (322 osobe)
 - Nova prilika 2021 (297 osoba)
 - Javni radovi 2021 (15 osoba)
 - Pomoć potrebitim 2021 (6 osoba)
 - Tražim poslodavca 2021 (780 osoba)

- Služba u suradnji s poslodavcima 2021 (1.388 osoba zaposleno/ 16 osoba uključeno u proces obuke)
- Program sufinanciranja samozapošljavanja Start-up 2021
 - Poduzetništvo za mlade 2021 (335 osoba)
 - Poduzetništvo za žene 2021 (272 osoba)
 - Poduzetništvo za sve 2021 (572 osoba)
 - Poduzetništvo za razvojačene branitelje 2021 (54 osobe)
 - Druga prilika 2021 (347 osobe)
- Program Obuka i rad 2021 (158 osoba uključeno u obuku)

Zaključeni su i ugovori o sufinanciranju zajedničkih projekata s drugim organizacijama i institucijama kojima je omogućeno zapošljavanje 464 osoba i obuka 104 osobe.

Po osnovi Programa kreditnih plasmana za potporu zapošljavanju i održavanju zaposlenosti iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje koji se realizira putem Razvojne banka Federacije Bosne i Hercegovine, omogućeno je zadržavanje 150 radnika u radnom odnosu i zapošljavanja novih pet (5) radnika.

Pored toga, programima i mjerama službi za zapošljavanje Tuzlanske, Srednjobosanske, Hercegovačko-neretvanske i Županije Sarajevo, koje realiziraju svojim sredstvima ili sredstvima županijskih vlada u 2021. godini, omogućeno je osposobljavanje, zapošljavanje i samozapošljavanje 1.067 osoba.

U sklopu aktivnosti vezanih uz aktivaciju nezaposlenih osoba, njihovo profiliranje i savjetovanje, na području Federacije BiH u 2021. godini, individualnim savjetovanjem je obuhvaćeno 52.614 osoba. Izradom individualnih planova za zapošljavanje obuhvaćene su 67.833 osobe.

U 2021. godini zabilježena je stabilizacija stanja, kao i pozitivna kretanja trendova na tržištu rada, koje je potrebno nastaviti kroz snažnu sustavnu potporu i kreiranje adekvatnog poslovnog ambijenta i olakšavanje poslovanja, otvaranje radnih mjesta, te povećanje produktivnosti i konkurentnosti radne snage.

Broj: 01/1-45- 839-1/22
Datum: 26.4.2022. godine

Predsjednik
Upravnog odbora
Amir Šabackić

Temeljem članka 19. stavak (4) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 317. sjednici održanoj 02.06.2022. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Izvješće o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2021. godinu, broj: 01/1-45-839-1/21 od 26.04.2022. godine.
2. Izvješće iz točke 1. ovog zaključka uputit će se Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine, radi razmatranja.
3. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

V. broj: 791/2022
02.06.2022. godine
Sarajevo

PREMIJER
Fadil Novalić